

Examensarbete

Civilekonomprogrammet 240 hp

Bitcoin i redovisningen:

En kvalitativ studie om kryptovalutan i företagens finansiella rapporter och dess effekt på redovisningen och intressenterna.

Redovisning 30 hp

Halmstad 2020-06-15

Erika Bothur och Agnes Davidsson

Förord

Vi vill rikta ett stort tack till vår handledare Gunnar Wramsby som har funnits vid vår sida under studiens gång. Vidare vill vi tacka de opponenter som gett oss feedback under uppsatsprocessen. Slutligen vill vi även tacka de respondenter som har ställt upp på intervjuer, trots att vårterminen varit präglad av oroligheter i Corona-virusets spår.

Högskolan i Halmstad

Agnes Davidsson

Erika Bothur

Sammanfattning

Problem:

Det forskningsgap och problem som präglar studien är avsaknaden av en lagreglering för hur fenomenet kryptovaluta ska hanteras i redovisning. Detta lämnar utrymme för tolkning - vilket i sin tur leder till en icke harmoniserad redovisning samt missvisande bild av företaget. Utifrån den problematik som uppstår, dels internt i företag i förhållande till regelverk och dels kopplat till externa intressenter, har nedanstående frågeställningar genererats.

Frågeställningar:

Vilka för- och nackdelar kan det finnas med kryptovaluta i redovisningen?

Hur redovisas kryptovaluta i aktiebolagens finansiella rapporter?

Hur kan redovisningen av kryptovaluta påverka intressenternas bild av bolaget?

Syfte:

Syftet med denna uppsats är att förklara hur Bitcoin framställs inom redovisningsområdet samt beskriva hur det kan påverka redovisningens användare.

Metod:

Studien baseras på nio intervjuer, där bland annat sju ekonomer/revisorerna är intervjuade samt två tidigare anställda på Ekobrottsmyndigheten. Studien är således en kvalitativ studie och baseras på en induktiv ansats. Innan intervjuerna utfördes gjordes en litteraturundersökning för att få en inblick i ämnet och få kunskap inom de valda områdena. Detta gjordes i kombination med att serien *Bitcoin för nybörjare* studerades.

Slutsats:

I studiens slutsatser framkommer att det krävs en lagreglering för att nå en harmoniserad redovisning och för att undvika utrymme för tolkning. Utöver detta krävs en lagreglering för att minimera risken för ekonomisk brottslighet. Idag följer företag IFRIC's rekommendationer om att kryptovaluta bör hanteras som en immateriell tillgång i redovisningen. Detta är enligt studien inte optimalt utan bör snarare hanteras som en finansiell tillgång. Vidare kan kryptovaluta som immateriell tillgång påverka intressenternas bild av bolaget, då det dels krävs förkunskaper inom ekonomiområden för att tolka de ekonomiska rapporterna och vad som ingår i posten. Det kan även ge en oseriös bild till intressenterna och skapa en oro eftersom intressenterna kan behöva tolka företagets information och rapporter.

Centrala begrepp och definitioner

För att underlätta läsningen ges förklaringar på de begrepp som anses vara av ovanlig art och som är väsentliga för förståelsen av uppsatsen.

Begrepp	Definition
<i>Blockkedja</i>	Blockkedjan är uppbyggd av block som är verifierade och som består av kryptografiska transaktioner
<i>Decentraliserat nätverk</i>	Decentraliserat nätverk innebär att mjukvaran inte ägs av någon högre instans, t.ex. banker eller myndigheter
<i>Tillgång, enligt K3</i>	Resurs som företaget har bestämmande inflytande över
<i>Immateriell tillgång</i>	Tillgång som är icke-monetär och som dessutom saknar fysisk form
<i>IFRS</i>	Principbaserat regelverk, International Financial Reporting Standards
<i>IFRIC</i>	Vägledning av redovisningsstandarder, IFRS Interpretations Committee
<i>Kryptovaluta</i>	Kryptovaluta klassificeras som en digital valuta som helt saknar centraliserat styre
<i>K3</i>	Principbaserat regelverk
<i>Hashfunktion</i>	Matematisk funktion som ska lösas för att bilda ett nytt block
<i>Mining</i>	Lösningen på det matematiska problemet, kräver stor mängd datorkraft
<i>Konsensusmekanism</i>	Fenomenet har koppling till Bitcoin, begreppet definieras inom teknologin som en kod eller algoritm som bestämmer reglerna inom programvaran för Bitcoin
<i>Proof-of-work</i>	En konsensusmekanism som arbetar för att bekräfta de transaktioner som sker i Bitcoin

Liggare

Till blockkedjan finns en liggare, som är en lista över samtliga transaktioner som ingår i blockkedjan

Innehållsförteckning

1. Introduktion	1
1.1 Bakgrund	1
1.2 Definitionen av kryptovaluta	3
1.3 Problemdiskussion och forskningsfrågor	3
1.4 Syfte	5
1.5 Avgränsning	5
2. Teoretisk referensram	7
2.1 Intressentteorin	7
2.2 Principal-agent teorin	8
2.3 IFRS/IAS	8
2.3.1 IAS 38 - Immateriella tillgångar	8
2.3.2 IFRS 7 - Upplysning	9
2.3.3 IFRS 9/IAS 32 - Finansiella instrument	9
2.4 PWC:s tolkning/skrift	9
2.5 K3	10
2.5.1 K3 - Finansiella tillgångar	10
2.5.2 K3 - Tillgångar och immateriella tillgångar	11
2.5.3 K3 - Begrepp och principer	11
2.5.4 K3 - Noter	12
2.6 Bitcoins uppbyggnad	12
2.7 Ekonomisk brottslighet	15
3. Metod	17
3.1 Forskningsansats	17
3.2 Kvalitativ analys	17
3.3 Datainsamling	18
3.4 Urval	19
3.5 Litteraturinsamling	21
3.6 Källkritik	21
3.7 Validitet och reliabilitet	22
4. Empiri	24
4.1 Explorativ intervju - <i>Kim Nilsson</i>	24
4.2 Intervju 1 - <i>Daniel Olofsson</i>	25

4.3 Intervju 2 - <i>Anton Berggren</i>	26
4.4 Intervju 3 - <i>Linus Sjödahl och Johan Svensson</i>	27
4.5 Intervju 4 - <i>Malin Gunnarsson</i>	29
4.6 Intervju 5 - <i>Jörgen Hägglund</i>	30
4.7 Intervju 6 - <i>Thomas Elofsson</i>	31
4.8 Intervju 7 - <i>Tidigare anställd på Ekobrottsmyndigheten</i>	33
4.9 Intervju 8 - <i>Redovisningskonsult</i>	34
5. Analys	36
5.1 Empirisk och teoretisk analys	36
5.1.1 Empirisk och teoretisk analys - ekonomer och revisorer	36
5.1.2 Empirisk och teoretisk analys - ekonomisk brottslighet	41
5.2 Återkoppling till aktuell forskning	41
6. Slutsats	43
6.1 Vilka för- och nackdelar kan det finnas med kryptovaluta i redovisningen?	43
6.2 Hur redovisas kryptovaluta i aktiebolagens finansiella rapporter?	44
6.3 Hur kan redovisningen av kryptovaluta påverka intressenternas bild av bolaget?	45
6.4 Fortsatt forskning	45
Källförteckning	46
Bilagor	52
Bilaga 1. Mail till respondenter	52
Bilaga 2. Intervjuguide Bitcoinexpert	53
Bilaga 3. Intervjuguide ekonomer/revisorer	53
Bilaga 4. Intervjuguide ekonomisk brottslighet	55

1. Introduktion

Följande avsnitt kommer att introducera läsaren och förhoppningsvis väcka intresse för uppsatsens ämne. Bakgrundsinformation kommer att presenteras genom att viktiga begrepp, historiska tidpunkter och utvecklingen inom ämnet förklaras.

1.1 Bakgrund

Betalningsmedel uppkom baserat på människans nyfikenhet och girighet. Det föremål som har blivit identifierat som det första godkända och accepterade betalningsmedlet i världen, var snäckskal. De betalningsmedel som har använts sedan dess har haft olika form och har utvecklats över tid. (Hemberg, 2013) Det föreligger egentligen ingen större betydelse av vilken form betalningsmedlet har, utan det väsentliga är hur människan identifierar och accepterar värdet av pengar. Det är därmed människan som är den avgörande faktorn för hur pengar kommer att användas, definieras och värderas. Om människan inte värderar pengar som ett betalningsmedel, är det - i dagens betalningsmedel - inte mer än en papperslapp. Betalningsmedlets fysiska form har därför, historiskt sett, inte haft en betydande roll, då den väsentliga aspekten har sin utgångspunkt i människans bedömning av värdet på betalningsmedlet. Följande sociala aspekt - betalningsmedlet - kan således bidra till nätverk och vara en problemlösande faktor för människor i samhället. (Linné & Persson, 2006) Betalningsmedlen har alltså lagt grunden för handeln världen över (Hemberg, 2013).

Pengar har främst tre funktioner, vilka är bytesmedel, räkneenhet och värdemätare/värdebevarare. Att pengar används som bytesmedel innebär att människan använder pengar för handel, vilket medför att pengar byts mot varor och tjänster. Vidare kan pengar anses vara en räkneenhet där de används för att sätta ett pris på något, därför kan pengar ses som ett verktyg för prissättning. Slutligen är pengar en värdemätare/värdebevarare när det gäller sparande, då det ger vetskap om hur mycket sparandet faktiskt är värt. (Europeiska centralbanken, 2015)

Pengar, i fysisk form, har utvecklats från att vara betalningsmedel i form av snäckskal (Hemberg, 2013) till att idag bestå av främst mynt och sedlar, som kom till Europa runt 1600-talet (Nationalencyklopedin, u.å.). Under 1870-talet införde flera länder ett system som kallas guldmyntfot. Systemet innebar att befolkningen kunde lämna in en viss mängd guld och betala en form av växlingsavgift, för att få ut ett antal guldmynt som motsvarade värdet på mängden inlämnat guld. Följande system innebar att vikten på guld, och således värdet, fick en avgörande roll för värdet på pengar. Fallande värde på guld blev en av de största påverkansfaktorerna till inflation. (Nationalencyklopedin, u.å.)

Sedan år 1904 har Sveriges centralbank - tack vare staten - full kontroll och makt över landets sedlar och mynt. Utgivningen av de fysiska pengarna är således centraliserad till centralbanken. Riksbanken skapar och ger ut fysiska pengar genom ett affärssystem som heter RIX, som både drivs och ägs av Riksbanken. Att staten ger ut landets fysiska pengar, innebär att sedlar och mynt anses vara helt säkra. (Riksbanken, 2019) I likhet med Riksbankens åtgärd till en säkrare

penningpolitik uppstod ett system som kallades Bretton Woods-systemet, som tillämpades mellan år 1958 och 1973. Bretton Woods-systemet - som var ett internationellt valutasystem - innebar att de länder som tillämpade systemet kom överens om att valutakursen endast fick fluktuera inom små intervaller. Detta innebar att valutasystem var tvunget att följa dollarns fluktuation. Systemet var ett försök till att minska de valutakursrisker som uppstod kopplat till internationell handel vilket i sin tur var en åtgärd för att öka handeln mellan länderna. På grund av det ekonomiska läget i USA, bröts systemet upp under början av 1970-talet. (Nationalencyklopedin, u.å.)

Utvecklingen av olika typer av betalningsmedel har idag nått en unik form av fenomenet pengar. I slutet av 1990-talet skedde en expansion och utveckling av tekniken och mer specifikt inom it-området. (Linné & Persson, 2006) I dagens samhälle finns, utöver fysiska, även digitala pengar och till följd av den tekniska utveckling som skett har nu digitala pengar blivit en allt större del i samhället. Endast 2 % av de betalningsmedel som finns i det svenska samhället är fysiska pengar, såsom sedlar och mynt. Resterande 98 % är digitala pengar. Digitala pengar är benämningen på de transaktioner som sker via bankkonton och tillhörande internetjänster, som används i stor utsträckning i dagens samhälle. (Riksbanken, 2019) Utvecklingen av dessa digitala pengar har skapat ett samhälle som förväntas bli alltmer kontantfritt med åren. Den framtida förväntade minskningen av kontanter, tas emot med skilda åsikter då en del ser positivt på utvecklingen och en del anser att kontanter bör användas i större utsträckning. (Dagens Industri, 2019) Vidare hävdar Dagens Industri att det framförallt är pensionärerna, hela 85% av alla över 65 år, som önskar ett fortsatt användande av kontanta medel. (Dagens Industri, 2019) Linné och Persson (2006, s.34) menar däremot att "inte bara skulle det vara svårare att leva ett normalt vardagsliv utan digitala pengar, hela den globaliserade ekonomin skulle kollapsa".

Kopplat till digitala pengar minskar möjligheten att kontrollera vem som utför transaktioner och därmed handlar i en digital valuta. Internet och anonymitet är därför något som ofta är starkt sammankopplat till varandra. Det finns flera skillnader mellan fysiska och digitala pengar. En av de stora skillnaderna är att digitala pengars transportsträcka lättare går att identifiera, jämfört med fysiska pengars. Pengarna har blivit ett diffust fenomen och kan numera obehindrat flyttas mellan parter. Trots att det föreligger en svårighet i att kontrollera vem som utför digitala transaktioner, är det lättare att spåra och följa transportsträckan av de digitala pengarna - jämfört med fysiska pengar såsom sedlar och mynt. (Linné & Persson, 2006)

Utvecklingen har nu tagit ett steg till. Den fysiska formen på pengar har förändrats och värdet av att ha fysiska pengar har följaktligen minskat och nästintill försvunnit. Från att pengar har kännetecknats av sedlar och mynt till att idag, genom samhällets utveckling, utvecklats till digitala pengar och slutligen blivit en form av nummer på en datorskärm - digitala koder. (Goczek & Skliarov, 2019)

Den tekniska utvecklingen har påverkat pengar och formen på betalningsmedlet i stor grad (Goczek & Skliarov, 2019). Hösten 2008 stod världen inför en kraftig finanskris, där banker hade stora likviditetsproblem och samhällen stod inför en svår tid. Norgren-Hansson (2018) ifrågasätter tillfälligheten med att det var just i oktober samma år som förslaget om en digital valuta med namnet Bitcoin föddes. (Norgren-Hansson, 2018) Till följd av en ständig utveckling av tekniken

togs den första kryptovalutan, Bitcoin, i bruk år 2009 (Skandinaviska Enskilda Banken AB, 2017). Kryptovalutan Bitcoin är en digital valuta som grundades genom ett datoriserat program. Mjukvaran, Bitcoin, är elektroniska pengar som distribueras i ett decentraliserat nätverk. Decentraliserat nätverk innebär därmed att mjukvaran inte ägs av någon högre instans, som till exempel banker eller myndigheter. (Nationalencyklopedin, u.å.) Detta innebär att det inte föreligger något ägandeskap, varken vad det gäller mjukvaran eller kryptovalutan. Med detta följer således att det inte finns någon auktoritet som kan kontrollera eller backa upp mjukvaran. (Franco, 2015) I och med att fenomenet anses vara oreglerat, bestäms priset på en bitcoin av individerna som använder valutan, detta då efterfrågan kommer att bestämma priset på den digitala valutan. Ökar efterfrågan på Bitcoin, kommer även värdet att öka. (Hipkins, Feldman W. & Montpetit, 2020)

Franco (2015) beskriver Bitcoin som ett “öppet källkodsprogram”, vilket betyder att programmet är tillgängligt för allmänheten. Alla har möjligheten att använda, korrigera och dela ut koden utan kostnader.

Satoshi Nakamoto sägs ha uppfunnit Bitcoin men ingen vet vem denne Satoshi Nakamoto är. Det föreligger ingen fakta om Nakamoto är en person, en man eller kvinna, en grupp individer eller om det är en dator. Nakamoto skapade mjukvaran och är sedan dess försvunnen. Den målbild som fanns vid skapandet av kryptovalutan var att, pengar samt information skulle få utrymme att flöda fritt i samhället och i världen i sin helhet. För att uppnå denna vision skapades krypterad information via en programvara. Denna programvara är ingen fysisk vara som människan kan ta på, utan den består endast utav koder och idéer som finns krypterade på insidan av en dator. (Hipkins, Feldman W. & Montpetit, 2020) Hur fungerar då denna mjukvara, som benämns Bitcoin?

1.2 Definitionen av kryptovaluta

Kryptovaluta klassificeras som en digital valuta som helt saknar centraliserat styre. (Nationalencyklopedin, u.å.)

1.3 Problemdiskussion och forskningsfrågor

I takt med att samhället förändras och utvecklas, krävs det att företag och organisationer förhåller sig till rådande utveckling för att fortfarande vara konkurrenskraftiga på marknaden. Detta menar Brandon (2016) när han poängterar att organisationer som inte är uppmärksamma för utveckling kan komma att drabbas på ett sätt som inte är gynnsamt för dess fortsatta tillväxt. Således kan skadan bli oersättlig. Uppmärksamheten gäller inte bara företag och organisationer, utan även individer som är verksamma i samhället i stort. Viktigt blir också uppdaterade utbildningar för att följa utvecklingen och för att ha rätt kunskap inför framtiden. Detta gäller utveckling inom bland annat bankväsendet, redovisningen, ekonomin i stort men även när det kommer till lagstiftningen av kryptovaluta. (Brandon, 2016)

Forskning som har utförts i andra länder avseende Bitcoin-området, i detta fall Rumänien, har bland annat visat att det krävs en reglering av huruvida kryptovaluta ska klassificeras samt hur den ska

presenteras i ett företags finansiella rapporter. (Paunescu, 2018) Enligt Foy (2019) krävs det en tydligare klassificering av kryptovaluta, för att undvika att skapa en stor debatt kring ämnet. Finns det tydliga riktlinjer och rekommendationer, i detta fall US GAAP (motsvarigheten till svenska "god redovisningssed" (Techartget, 2015)), finns det ingen anledning att föra en debatt eftersom alla redovisar på samma sätt. (Foy, 2019) Forskning som däremot tagit sin utgångspunkt i Ukraina, menar att det krävs skattekontroll av kryptovalutor för att minska risken för ekonomisk brottslighet. Här menar forskarna att penningtvätt, terroristfinansiering samt undanhållande av skatt således skulle kunna förhindras. (Volosovych & Baraniuk, 2018)

Procházka (2018) menar att det vardagliga användandet av kryptovalutor kommer att öka framöver. Vidare menar forskaren att redovisningsstandarder behöver tas fram för att öka möjligheten att implementera kryptovaluta i företagsvärlden. Det krävs uppsatta rekommendationer för att nå en harmoniserad redovisning som ger en rättvis bild av det enskilda företaget. Eftersom kryptovaluta är en global valuta, behöver även enhetliga och internationella riktlinjer sättas upp. Detta för att intressenter som granskar ett företag ska få en uppfattning om hur företagets finansiella ställning faktiskt är. (Procházka, 2018)

Forskare som tidigare berört ämnet, har endast studerat ett specifikt problem eller undersökt fenomenet i ett visst land. Följande undersökningar medför att forskare inte studerat ämnet i ett vidare perspektiv, sett till vilka konsekvenser fenomenet kan föra med sig. Forskare har inte tidigare sammanställt vilka konsekvenser som skulle kunna framkomma genom att användningen av kryptovaluta breder ut sig i samhället. Forskare har däremot konstaterat att det finns nackdelar kopplat till valutan samt att valutan är så gott som oreglerad, vilket blir utgångspunkten för studiens teoretiska problem (Söderbom & Ulvenblad, 2016). Av den anledning att forskare inte tidigare studerat huruvida användandet av kryptovaluta kan få konsekvenser, såväl positiva som negativa, kan det vara av väsentlighet att undersöka detta. En möjlig anledning till att fenomenet inte berörts i vidare omfattning, är att kunskap om användandets konsekvenser är bristfälliga eftersom ämnet kan anses som en nyhet i samhället. Detta då fenomenet enbart funnits i drygt 10 år, vilket i sin tur kan medföra att samtliga för- och nackdelar ännu inte är upplevda. Följande fenomen kan identifieras som studiens empiriska problem, eftersom tidigare forskning kring ämnet är bristfällig och att det därför finns en väsentlig grund för studiens undersökning. (Söderbom & Ulvenblad, 2016)

Enligt Kunskapskanalens serie, *Bitcoin för nybörjare*, används Bitcoin som ett accepterat betalningsmedel för dagligvaruhandel i Kina (Hipkins, Feldman W. & Montpetit, 2020). Detta kan antas vara ett betalningsmedel som kan komma att bli aktuellt även i övriga delar av världen. För att implementera ett så pass nytt betalningsmedel i samhället, är det väsentligt att ha vetskap om vilka fördelar och nackdelar som kan komma ur användandet. *Bitcoin för nybörjare* visar exempel på att individer i Kina handlar pizza med Bitcoin, vilket är ett bevis på att frågan kan få ökad relevans. (Hipkins, Feldman W. & Montpetit, 2020) Detta leder oss in på följande frågeställning:

Vilka för- och nackdelar kan det finnas med kryptovaluta i redovisningen?

Kryptovaluta har på senare år blivit aktuellt som betalnings- och investeringsmedel för företag (Hipkins, Feldman W. & Montpetit, 2020). Detta i sig medför frågor kring hur hanteringen av valutan ska hanteras i redovisningen samt hur företags omgivning uppfattar redovisningen, vilket kan identifieras som studiens praktiska problem (Söderbom & Ulvenblad, 2016). I och med fortsatt utveckling och bredare användning av kryptovaluta i företag uppkommer problemställningar och frågetecken parallellt med tillämpningen. Skatt kopplat till kryptovalutor var en stor debatt och ett stort problem för bara några år sedan, baserat på den forskning som gjorts. (Procházka, 2018) Idag har detta fenomen blivit reglerat hos Skatteverket (Skatteverket, u.å.). Aktuellt nu, är om det finns tillräcklig reglering i redovisningsstandarderna om hur kryptovaluta ska behandlas i de finansiella rapporterna (Tidningen Balans, 2019). Rekommendationen från IFRIC är att kryptovaluta ska redovisas som en immateriell tillgång (Tidningen Balans, 2019), dock skapar vägledningen utrymme för tolkning (Foy, 2019). En studie som denna skulle kunna underlätta för de som arbetar med redovisning, då syftet är att ge en bild av hur - denna till synes komplexa - kryptovaluta bör hanteras i redovisningen. Detta leder oss in på följande frågeställning:

Hur redovisas kryptovaluta i aktiebolagens finansiella rapporter?

Det finns ett begränsat antal artiklar som beskriver redovisningsproblemet med kryptovaluta. De artiklar som däremot undersökt detta problem har inte vidareutvecklat hur redovisningen kommer att skildra bilden av företagets finansiella ställning genom de finansiella rapporterna. Vi anser det däremot viktigt att hitta en redovisningsstandard eller ett sätt som är generellt för länder och bolag för att sträva mot en harmoniserad redovisning. Dels för att skapa generella regler för företag när det kommer till redovisningen, men även för att intressenter lättare ska kunna tolka och förstå ett företags finansiella rapporter. Om det finns tydliga standarder för hur bolag ska redovisa, kan intressenter på så vis lättare finna information om hur bolagets finansiella ställning faktiskt är. Detta leder oss in på följande frågeställning:

Hur kan redovisningen av kryptovaluta påverka intressenternas bild av bolaget?

1.4 Syfte

Syftet med denna uppsats är att förklara hur Bitcoin framställs inom redovisningsområdet samt beskriva hur det kan påverka redovisningens användare.

1.5 Avgränsning

Studien avgränsas till att undersöka huruvida aktörer, som verkar inom ekonomiområdet, i svenska bolag hanterar och redovisar kryptovaluta. Nivån blir således att studera om och/eller hur utvalda respondenter - i företagsmiljö - hanterar kryptovaluta i redovisningen. Eftersom studien även kommer lägga fokus på intressenternas syn på ett företags finansiella rapporter samt Bitcoin som betalningsmedel, anses studien även nå en samhällsnivå. (Söderbom & Ulvenblad, 2016) Studien kommer däremot inte att avgränsa bolag sett till storlek eller verksamhet.

Fokus kommer inte att ligga på Bitcoins uppbyggnad men kräver trots det en förklaring för att förstå dess komplexitet. Fokus kommer istället ligga på behandlingen av kryptovaluta i redovisningen. Studien kommer att se till negativa konsekvenser av användandet av kryptovaluta, såsom ekonomisk brottslighet, detta kommer dock inte att vara studiens huvudsakliga syfte.

För att vägleda studien har IFRIC's rekommendation valts som filter och präglar studien i sin helhet. Detta eftersom kunskapen hos respondenterna var begränsad. (Söderbom & Ulvenblad, 2016)

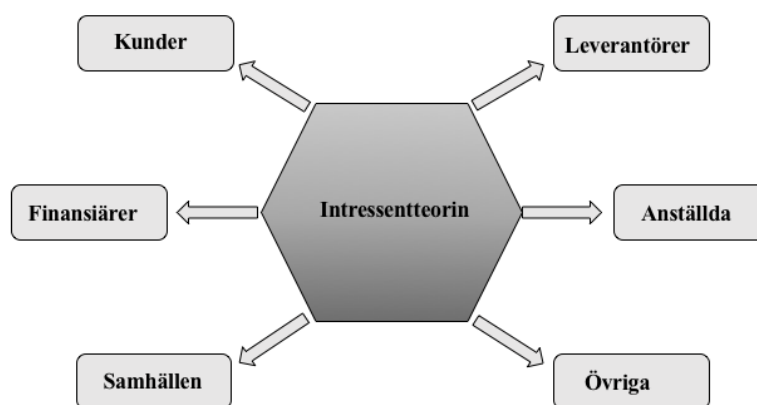
2. Teoretisk referensram

Den teoretiska referensramen kommer att redogöra för de mest centrala teorier och modeller kopplat till uppsatsens ämne. Detta avsnitt kommer förenas med analysen för att öka förståelsen samt förklaringsgraden för de resonemang som förs.

2.1 Intressentteorin

Freeman och Phillips (2002) beskriver att en organisation och dess möjligheter till framgång är starkt förenat med vilka relationer som organisationen innehar samt hur dessa hanteras. Det finns en mängd relationer som kan påverka organisationen, men forskarna menar att bland annat kunder, leverantörer, anställda, samhället och finansiärer har den främsta påverkan på organisationen. Dessa olika grupper kan definieras som intressenter (Nationalencyklopedin, u.å.). Enligt Freemans tidigare forskning anses det således att dessa aktörer styr organisationens möjligheter att uppnå dess mål och visioner. Precis som att de kan skapa stora möjligheter för organisationen, kan de även begränsa och sätta stopp för måluppfyllelsen. (beskrivet i Freeman & Phillips, 2002)

Intressentteorin behandlar organisationers relationer med intressenterna och hur detta ska hanteras i förhållande till etiken. Organisationer kontrollerar och ansvarar för stora resurser i samhället och eftersom de innehar följande kontroll och även influerar enskilda individer, människor i grupp och samhället i stort, finns en moralisk aspekt att ta hänsyn till. Med tanke på hur stort inflytande organisationer har på intressenterna, väcks frågan om vilken skyldighet organisationen har gentemot dem. Det är en omfattande debatt eftersom etik är ett fenomen som har olika innebörd för olika individer. (Phillips, 2003)

Figur 1. Illustration av intressentteorin, vilka intressenter som påverkar företaget, egen bild

2.2 Principal-agent teorin

Principal-agent teorin grundar sig i en relation där två individer växlar information eller tillgångar med varandra. Huvudmannen, som ofta kallas principalen, är den som förfogar över tillgångarna. Principalen är i behov av en ytterligare part som är beredd att tillgodose huvudmannens intressen, denne kallas för agenten. (Braun & Guston, H. 2003) När principalen och agenten interagerar kan det uppkomma två typer av problem. Dessa problem kan ses som handlingsproblem och kan beskrivas som parternas olika handlingsalternativ eller möjligheter. Problemen kallas för *moral hazard* och *adverse selection*. (Braun & Guston, H. 2003)

Principalen ser till sig själv och vill sträva efter att nå en så hög självtilfredsställelse som möjligt. I principalens strävan efter att förverkliga sig själv, har denne en tendens att ta till metoder som innebär lögn och fusk. Detta beteende kan i sin tur leda till en informationsfördel. (Braun & Guston, H. 2003) Det kan innebära svårigheter för principalen att förstå agenten eftersom denne inte kan säkerställa att agenten faktiskt vill handla på ett sådant sätt som bäst gynnar principalen. Detta problem kallas för *moral hazard*. (Braun & Guston, H. 2003)

När principalen ska utse den agent som är bäst avsedd för att genomföra uppgiften som innebär att främja principalens intressen, har principalen sällan den mängd information som behövs för att hitta rätt agent. Denna typ av problem beskrivs som *adverse selection*. (Braun & Guston, H. 2003) Problemet grundar sig alltså i att principalen inte har tillräckligt med information vid det tillfället som agenten väljs och utsätts då för osäkerheten kring huruvida en förlust är möjlig till följd av den risk som föreligger. Detta uppstår således mellan principalen och agenten eftersom det föreligger en skillnad i tillgång till information, en så kallad informationsasymmetri. (The Economic Times, 2020)

2.3 IFRS/IAS

Noterade företag ska tillämpa de internationella redovisningsstandarderna IFRS (International Financial Reporting Standards) och IAS (International Accounting Standards) (FAR Online, 2019). IFRS är ett principbaserat regelverk, vilket betyder att detta regelverk är utformat för att ge ett visst utrymme för tolkning och bedömningar vid tillämpningen (KPMG, 2016). Dessa redovisningsstandarder arbetas fram av en internationell organisation som heter International Accounting Standards Board (IASB) (FAR Online, 2019). Skillnaderna mellan dessa två redovisningsstandarder är små. Det är endast beroende på vilken tidpunkt standarderna gavs ut till omvärlden. IAS-standarder gavs ut tidigare, när dagens IASB hade ett annat namn. För att markera ändringen av namnet på organisationen IASB, ges standarder idag ut med namnet IFRS. (FAR Online, 2019) Till dessa internationella redovisningsstandarder kan det förekomma uttalanden från en organisation, vid namn IFRS Interpretations Committee (IFRIC), som kan ge ytterligare vägledning om specifika redovisningsproblem (FAR Online, 2019).

2.3.1 IAS 38 - Immateriella tillgångar

IASB har publicerat en internationell redovisningsstandard avseende immateriella tillgångar som har givits namnet och identifieringsnumret, IAS 38. IAS 38 definierar en immateriell tillgång som

“en identifierbar icke-monetär tillgång utan fysisk form“. Med detta avses att tillgången inte är av kontanta medel och tillgången ska inte gå att ta på. (FAR Online, u.å. punkt 8) I förhållande till denna definition av en immateriell tillgång ska tillgången även vara *identifierbar*, företaget ska ha fullständig *kontroll* över tillgången och den ska generera framtida *ekonomiska fördelar* (FAR Online, u.å. punkt 10). Begreppet identifierbarhet kan behöva förklaras närmare. Enligt IASB är en tillgång identifierbar om den uppfyller något av de två följande krav. Tillgången är (1) avskiljbar från företaget eller om tillgången uppstår från ett (2) avtal eller annat rättsligt förhållande. (FAR Online, u.å. punkt 12) Kontroll och att tillföra ekonomiska fördelar är däremot två aspekter som hänger samman. IASB anser att företagets tillgång har möjlighet att generera framtida ekonomiska fördelar och samtidigt reducera andra parters chanser att få nytta av dessa ekonomiska fördelar - vilket visar på kontroll. (FAR Online, u.å.)

Immateriella tillgångar ska värderas till dess anskaffningsvärde men om värdet förändras under innehavet, krävs att en justering av värdet görs - vilket kan hanteras genom en uppskrivning eller nedskrivning. Avskrivning görs löpande efterhand som värdet minskar i förhållande till nyttjandeperioden. (FAR Online, u.å.)

2.3.2 IFRS 7 - Uppllysning

Regelverket och redovisningsstandarden IFRS 7 beskriver vilka upplysningar som ska lämnas i redovisningen kopplat till företagens finansiella instrument (FAR Online, u.å.). Enligt IAS 32 definieras finansiella instrument som “varje form av avtal som ger upphov till en finansiell tillgång i ett företag och en finansiell skuld eller ett egetkapitalinstrument i ett annat företag” (FAR Online, u.å.). Enligt punkt 1 i denna standard är syftet att ställa krav på företagens upplysningsnoter - detta för att skapa en tillräcklig transparens gentemot intressenterna. Intressenterna ska få möjligheten att göra bedömningar gällande två faktorer - (1) innebörden av företagets finansiella instrument i förhållande till resultat och (2) identifiera vilken typ av risk samt hur stor risken är kopplat till det finansiella instrumentet (FAR Online, u.å.).

2.3.3 IFRS 9/IAS 32 - Finansiella instrument

IFRS 9 behandlar hanteringen av finansiella instrument och därmed finansiella tillgångar samt finansiella skulder. Enligt tredje kapitlet i detta regelverk ska en finansiell tillgång redovisas när företaget blir en del av avtalet och dess villkor kopplat till det finansiella instrumentet. En finansiell tillgång kan värderas enligt upplupet anskaffningsvärde eller enligt verkligt värde. (FAR Online, u.å.) IAS 32 kompletterar förståelsen för finansiella instrument via definitionen. Regelverket definierar en finansiell tillgång som en tillgång av antingen kontanter, egetkapitalinstrument eller avtal. Avtalet ska innebära en rättighet att komma i besittning av finansiell tillgång från annat företag eller avtal om byte av finansiell tillgång med annat företag. (FAR Online, u.å.)

2.4 PWC:s tolkning/skrift

PWC är en revisionsbyrå som tillhör världens mest framgångsrika inom branschen (PWC, u.å.) och gällande information om revisionsbyråns ställningstagande samt tolkning av redovisningen är de därav uppdaterade. Revisionsbyrån har publicerat en skrift om deras syn på det aktuella området -

kryptovaluta i redovisningen. Detta eftersom kryptovaluta används allt mer i företagsvärlden i förhållande till emissioner och investeringar. (PWC, 2018) Då det inte existerar någon specifik internationell redovisningsstandard som berör kryptovaluta, har PWC sammanställt de viktigaste IFRS-standarderna som finns tillgängliga för tillfället (PWC, 2018). Detta för att reda ut problematiken om hur kryptovaluta bör hanteras och klassificeras i redovisningen. Användningen av befintliga redovisningsstandarder som exempelvis IFRS 13 - verkligt värde (FAR Online, u.å.) och IFRS 7 - upplysningar om finansiella instrument (FAR Online, u.å.), kan hjälpa till i vägledningen och tolkningen av hanteringen av kryptovalutor i redovisningen. (PWC, 2018) De tillgångsposter som PWC diskuterar samt fokuserar på i klassificeringen är om kryptovaluta bör vara en immateriell tillgång, en lagertillgång eller finansiell tillgång (PWC, 2018). Det är en vägledning som är av intresse och betydelse för företags intressenter baserat på att kryptovalutorna tillhör ett stort bedömningsområde och för att intressenterna har olika förväntningar på företagets transparens (PWC, 2018). Med utgångspunkt i en komplex sammansättning av befintliga redovisningsstandarder, för att tolka ett nytt fenomen inom redovisningen, trycker PWC på att bolag bör vara noggranna med upplysningarna - för att underlätta för både företag och intressenter (PWC, 2018).

2.5 K3

K3 beskrivs, precis som IFRS, som ett "principbaserat regelverk". Som tidigare nämnts, saknas det tydliga regler och riktlinjer i ett sådant regelverk, vilket i sin tur genererar ett visst utrymme för tolkning. (KPMG, 2016) K3 är ett regelverk som små och medelstora företag behöver förhålla sig till vid värderingen, klassificeringen och kategoriseringen inom redovisningsområdet (PWC, 2016).

2.5.1 K3 - Finansiella tillgångar

Finansiella instrument definieras som "varje form av avtal som ger upphov till en finansiell tillgång hos en part och en finansiell skuld eller ett egetkapitalinstrument hos en annan part." En viktig aspekt att uppmärksamma är att avtalet inte behöver resultera i någon slutgiltig betalning. De finansiella instrumenten är alltså de avtal som senare genererar finansiella tillgångar eller skulder för olika avtalsparter. (FAR Online, 2019, punkt 11.4)

Skatteverket (2019) uttrycker att K3 har vissa likheter med internationella redovisningsstandarder vad gäller finansiella instrument. Finansiella instrument kan omfatta aktier, obligationer samt kund- och leverantörsskulder. (Skatteverket, 2019) Enligt K3 (punkt 11.5) innebär finansiella tillgångar bland annat fysiska pengar (kontanter), avtal att förvärva kontanter samt avtal som beskriver rätten att växla finansiella instrument (FAR Online, 2019). Finansiella tillgångar kännetecknas, kopplat till handel, som sådana (punkt 12.5) finansiella tillgångar eller skulder som med kortsiktigt syfte ska köpas och säljas (FAR Online, 2019).

I redovisningen ska finansiella tillgångar eller skulder beräknas och uppskattas till verkligt värde (plus eventuella transaktionsavgifter) vid första tillfället som tillgången inträder i redovisningen. (FAR Online, 2019, punkt 12.19)

2.5.2 K3 - Tillgångar och immateriella tillgångar

För att generellt beskriva en tillgång enligt de gemensamma bestämmelserna som står skrivna i punkt 2.12, anses en tillgång vara en resurs som företaget har bestämmande inflytande över (FAR Online, 2019). Detta inflytande grundar sig i ett antal händelser som inträffat och som kan antas ge ett framtida inflöde av ekonomiska vinster. Ett bolag kan räkna en tillgång som sin, om bolaget förväntar sig framtida vinster samt att det inte är andra som kommer ta del av dessa vinster. Bolaget ska endast redovisa sin tillgång, enligt punkt 2.18, om vinsterna som kan härledas till tillgången kommer att tillgå bolaget framöver samt om tillgångens värde kan fastställas på ett trovärdigt vis. (FAR Online, 2019) Det föreligger även ett allmänt råd för immateriella tillgångar, i punkt 18.4, som tydliggör att den förväntade vinsten som kan uppkomma i företaget tack vare tillgången, ska bedömas på en sådan grund som fanns vid den första redovisningstidpunkten. Denna bedömning ska ha gjorts utifrån trovärdiga och bestyrkta antaganden. (FAR Online, 2019)

Kapitel 18 i BFNAR 2012:1 (K3) berör identifierbara immateriella tillgångar. Det görs dock undantag från denna kategori när de immateriella tillgångarna behandlas. Undantaget gäller bland andra “immateriella tillgångar som innehas för försäljning i företagets normala verksamhet (se kapitel 13 och 23)”. Detta framgår i 18:1. Vidare i kapitlet (18.2) följer ett antal allmänna råd och här beskrivs en immateriell tillgång. BFNAR 2012:1 beskriver den immateriella tillgången som en tillgång som är icke-monetär och som dessutom saknar fysisk form. Vidare beskrivs att finansiella tillgångar inte klassificeras som en immateriell tillgång. (FAR Online, 2019) Som ovan nämnts, är en immateriell tillgång en tillgång som går att identifiera och i punkt 18.3 beskrivs en sådan tillgång genom att den bland annat är avskiljbar, vilket innebär att det går att separera från bolaget. Den går därmed att överlåta eller sälja, hyra ut eller på liknande sätt överlåta tillgången. (FAR Online, 2019)

Immateriella tillgångar ska värderas till dess anskaffningsvärde men om värdet förändras under innehavet, krävs att en justering av värdet görs - vilket kan hanteras genom en uppskrivning eller nedskrivning, enligt 4 kap. 3 § första stycket årsredovisningslagen (ÅRL). Avskrivning görs löpande efterhand som värdet minskar i förhållande till nyttjandeperioden. (FAR Online, 2019)

2.5.3 K3 - Begrepp och principer

BFNAR 2012:1 tar tidigt upp vikten av en konsekvent tillämpning och jämförbarhet som ett allmänt råd, i punkt 2.3. Här förklaras att “begrepp och principer samt värderingsgrunder” inte bara *bör* utan *ska* appliceras på ett homogent sätt dels när det gäller transaktioner men även för andra händelser i bolaget. Detta gäller både för ett enskilt bolag över tid men rådet gäller även för olika bolag. Detta för att intressenter ska få tillfälle att jämföra företags finansiella rapporter både över tid men också för att ha möjligheten att jämföra olika företags finansiella rapporter mot varandra. (FAR Online, 2019)

Här förklaras även innebörden av en tillgångs framtida ekonomiska vinster, vilka innebär att tillgången ska ge bolaget ett potentiellt inflöde av likvida medel. Detta kan tillgången göra direkt eller indirekt. (FAR Online, 2019)

2.5.4 K3 - Noter

Kapitel 8 i BFNAR 2012:1 berör vilka noter och upplysningar som ska anges i ett företags finansiella rapporter (punkt 8.1). Vidare förklaras att upplysningar kan krävas när det kommer till bland andra finansiella instrument, fordringar samt skulder som föreligger i en utländsk valuta. (FAR Online, 2019)

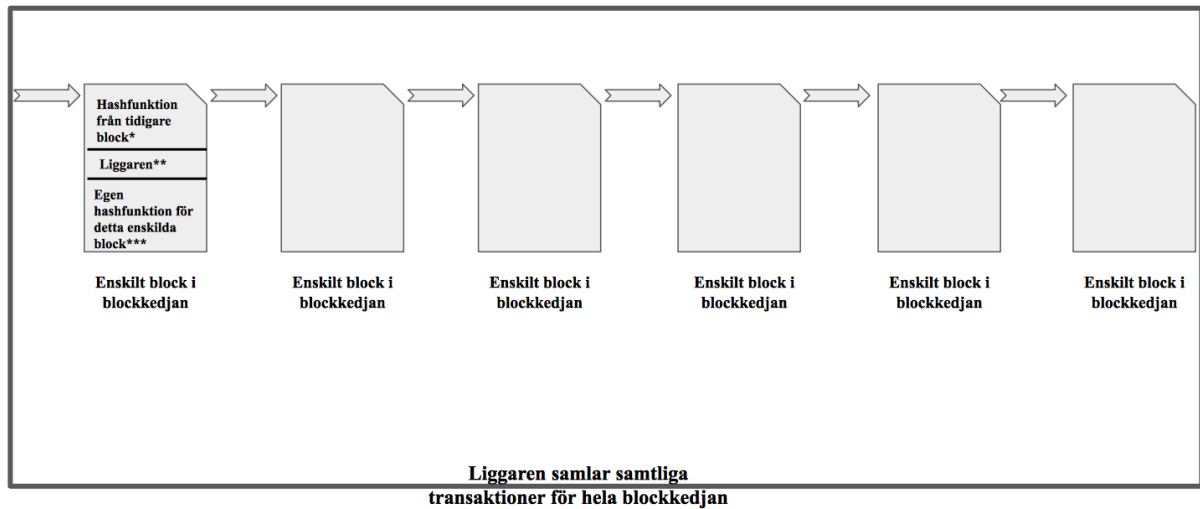
I punkt 8.4 framgår det att bolag, som anses vara av större karaktär, omfattas av kravet att lämna upplysningar när det kommer till värderingar som kan antas ha en väsentlig påverkan på de beloppen som är redovisade i bolagets finansiella rapporter (FAR Online, 2019). Vidare beskrivs, i punkt 8.5, kravet för större företag att lämna upplysningar kring huruvida bolaget antar att framtiden kommer att bli. Större företag klassificeras som företag som under de två senaste åren haft minst 50 anställda, under de senaste två räkenskapsåren överstiger 40 miljoner i balansomslutning samt 80 miljoner i nettoomsättning (Skatteverket, u.å.). Utöver detta ska större företag även upplysa om andra väsentliga "källor till osäkerhet" kopplat till "uppskattningar" på balansdagen som kan medföra en väsentlig risk för en betydande korrigerings av det redovisade värdet för tillgångarna samt skulderna inför kommande räkenskapsår. (FAR Online, 2019)

I årsredovisningslagens (ÅRL) 5 kap. 19 § tas frågan om exceptionella intäkter och kostnader upp. En exceptionell intäkt eller kostnad är en sådan post som avviker avsevärt från vad som kan anses som genomsnittet. En exceptionell post är en post som vanligtvis förekommer vid ett tillfälle. Här kan tilläggas att en post sällan blir exceptionell endast på grund av sin storlek. Upplysningar om följande poster ska lämnas enskilt, för vardera post, och får inte slås ihop till endast en upplysning. (FAR Online, 2019) Årsredovisningslagen tar upp att företag som har haft intäkter eller kostnader som varit av exceptionell karaktär - när det kommer till storlek eller förekomst - är bolaget skyldigt att lämna upplysningar om detta. (FAR Online, 2019)

2.6 Bitcoins uppbyggnad

Under hösten 2008 föddes idén till Bitcoin, vilket senare skulle komma att göra det möjligt med decentraliserade transaktioner i en digital valuta utan att behöva känna något förtroende till en eventuell motpart (Norgren-Hansson, 2018). Detta eftersom Bitcoin är uppbyggt av något som kallas blockkedja. Kryptovalutan, Bitcoin, introducerade således blockkedjan till världen. (Hipkins, Feldman W. & Montpetit, 2020) Blockkedjor är tekniken bakom bland annat Bitcoin och följande två - blockkedjan och Bitcoin - ska inte förväxlas då de är två separata parametrar (PWC, u.å.). Blockkedjor som används för Bitcoin, har som huvuduppgift att identifiera nya transaktioner och därmed kunna räkna ut ett värde på varje enskild Bitcoin-plånbok (Nationalencyklopedin, u.å.). Blockkedjan består av en lång rad olika block. Till blockkedjan finns en liggare, som är en lista över samtliga transaktioner som ingår i blockkedjan. Blockkedjan kan beskrivas som en huvudbok som är både decentraliserad och offentlig, där samtliga transaktioner lagras. Blockkedjan är således uppbyggd av block som är verifierade och som består av kryptografiska transaktioner. Dessa transaktioner har bekräftats genom att matematiska algoritmer tagits fram. (PWC, u.å.)

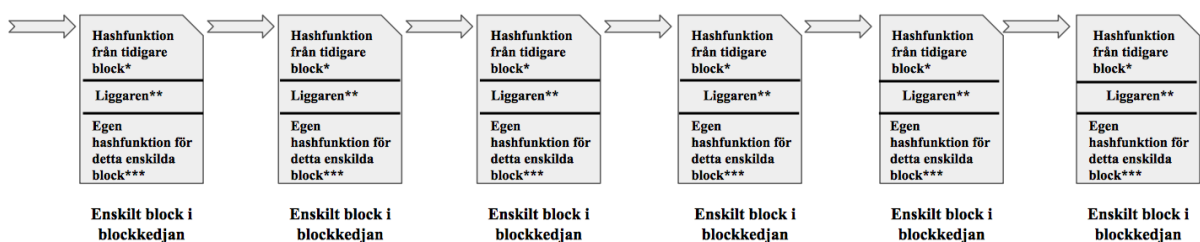
LIGGARENS uppgift i blockkedjan

Figur 2. Illustration av liggarens funktion och uppgift i blockkedjetekniken, egen bild

Varje enskilt block är uppbyggt av en samling transaktioner och till varje block bildas en enskild liggare, som visar på vilka transaktioner som ingår i det specifika blocket. Utöver detta, består varje enskilt block av en hash från föregående block (som gör att alla block är länkade till varandra) samt en hash för det aktuella blocket. Varje enskild part har även en liggare över sina egna transaktioner men har även tillgång till hela blockkedjans liggare, som uppdateras så fort en ny transaktion sker, om transaktionen är godkänd. (Hipkins, Feldman W. & Montpetit, 2020) Blocken som ovan beskrivits, skapas nya var tionde minut bestående av de transaktioner som skett under just, de senaste tio minuterna (Norgren-Hansson, 2018).

BLOCKKEDJA

* = Matematiskt problem som ska lösas

** = Visar samtliga transaktioner för det enskilda blocket

*** = Matematiskt problem som ska lösas

Figur 3. Illustration av den bakomliggande tekniken i Bitcoin, som fått namnet blockkedjan, egen bild

Eftersom samtliga block är länkade till varandra, skapar en förändring i ett block en följetong bakåt i tiden. Denna följetong skulle kunna liknas vid en "dominoeffekt". Förändringar i blockkedjan blir således svåra att upptäcka, då förändringen påverkar hela blockkedjan till följd av denna "dominoeffekt". (Hipkins, Feldman W. & Montpetit, 2020)

Konsensusmekanismer är ett fenomen med koppling till Bitcoin och begreppet definieras inom teknologin som en kod eller algoritm som bestämmer reglerna inom programvaran för Bitcoin. Begreppet konsensusmekanism kan jämföras med det vardagliga uttrycket "sammhällsregler". Detta innebär även att mekanismerna tar beslutet om den makt och det ansvar inom programvaran - hur det exempelvis ska fördelas - för att behålla en korrekt liggare. För att ha möjligheten att bevara liggaren, som är utgångspunkten i Bitcoin, används något som kallas proof-of-work. (Hipkins, Feldman W. & Montpetit, 2020) Proof-of-work är en konsensusmekanism som arbetar för att bekräfta de transaktioner som sker i Bitcoin, som i sin tur ska skapa nya block till den så kallade blockkedjan (Ledger Academy, 2019). Franco (2015) beskriver att det arbete som kallas proof-of-work ska generera ett förtroende för systemet och en säkerhetsåtgärd mot hackerattacker (Franco, 2015). Denna säkerhetskontroll som utförs innan ett nytt block läggs till i kedjan, gör att arbetet avseende den matematiska funktionen, som kallas hashfunktion, blir omfattande (Investopedia, 2018). Detta innebär således att gruvarbetarna behöver arbeta hårt för att nå en lösning på det matematiska problem, just eftersom proof-of-work är något som utförs av gruvarbetarna (Franco, 2015). Detta arbete kräver stora volymer av datorkraft och hänger i stor grad samman med det som kallas mining och brytning (Hipkins, Feldman W. & Montpetit, 2020).

Brytning kallas den process som verifierar och bekräftar de transaktioner och överföringar som sker inom programvaran (Hipkins, Feldman W. & Montpetit, 2020). Processen grundar sig i att en institution eller en individ gör en mängd beräkningar för att säkra blockkedjan och för att skapa samt lägga till nya block till kedjan (Franco, 2015). De som arbetar med att lösa de matematiska problemen för att tillföra block i kedjan, kallas gruvarbetare (miners) (Franco, 2015). Gruvarbetarna utför en mängd beräkningar för att lösa den hashkodning som finns i mjukvaran (Franco, 2015) vilket innebär att matematiska beräkningar kommer göras för att finna ett korrekt heltal för varje element i kodningen (Nationalencyklopedin, u.å.). Brytningen som innebär att gruvarbetarna ska försöka genomföra och lösa beräkningar, är en tävling dem emellan. Det är således ett flertal gruvarbetare som arbetar hårt för att nå en lösning på det matematiska problemet. Målet är att hitta en så liten hash som möjligt. (Dwyer, 2014) Brytningen sker idag genom maskiner (Hipkins, Feldman W. & Montpetit, 2020) och för varje gång som beräkningarna löser de tillagda blocken, genereras en belöning genom att nya Bitcoins delas ut till gruvarbetarna (Franco, 2015). Enligt Eyal och Sirer (2018) är detta belöningsystem helt väsentligt för Bitcoins decentralisering eftersom det ger gruvarbetarna en god anledning att använda sina resurser för att bryta kryptovalutan. Bitcoin kan således vara ett decentraliserat nätverk, tack vare att brytningens belöningsystem skapar en vilja att arbeta så effektivt som möjligt. (Eyal & Sirer, 2018)

2.7 Ekonomisk brottslighet

Ekonomisk brottslighet definieras som brott, av ekonomisk art, som begås i en lagenlig näringsverksamhet. Det är viktigt att skilja på ekonomiska brott i ett illegalt företagande och brott i en lagenlig näringsverksamhet. Det förstnämnda faller inte under fenomenet ekonomisk brottslighet utan beskrivs istället som organiserad brottslighet. Det sistnämnda faller däremot inom ramen för vad ekonomisk brottslighet innebär. (Nationalencyklopedin, u.å.)

Bitcoin har kommit att bli ett betalningsmedel som används vid illegala handlingar. Detta eftersom kryptovalutan skapar anonymitet vid alla transaktioner som sker via Bitcoin, då transaktionerna förblir omöjliga att spåra. (Skandinaviska Enskilda Banken AB, 2017) Fullständig anonymitet möjliggörs på grund av det decentraliserade systemet (Skandinaviska Enskilda Banken AB, 2017) men även genom den tidigare beskrivna blockkedjan och den så kallade "dominoeffekten" (Hipkins, Feldman W. & Montpetit, 2020).

Målet med det nya finansiella systemet var inte att bidra till ökad säkerhet (genom en plattform för anonyma transaktioner) kopplat till olika brott. Visionen var däremot att skapa större inkludering i ett nytt finansiellt system genom lägre "inträdeskrav" för alla människor. Utvecklingen av kryptovalutan, Bitcoin, har onekligen haft en skyndsam utveckling i samhället - vilket antingen kan beskrivas som ett underverk eller som ett svek. Norgren-Hansson (2018) redogör för kryptovalutans positiva faktorer genom att beskriva värdet av data, integritet och individens frihet. Samtidigt identifieras den största faktorn till sveket gentemot samhället som de möjligheter kryptovalutan ger till kriminaliteten. (Norgren-Hansson, 2018)

Enligt Ekobrottsmyndigheten (2016) kan den ekonomiska brottsligheten delas in i tre kategorier, vilka är bokföringsbrott, övriga borgenärsbrott samt penningtvättbrott. Bokföringsbrott kan beskrivas som att bokföringen i ett bolag är bristfällig eller obefintlig och till följd av bokföringen kan verksamheten inte bedömas på ett korrekt vis. Bokföringsbrotten kan i sin tur delas in i tre kategorier, som beror på hur allvarligt brottet har varit. Dessa kategorier är bokföringsbrott av normalgraden, grovt bokföringsbrott samt ringa brott. (Ekobrottsmyndigheten, 2016) Vidare beskriver Ekobrottsmyndigheten (2019) innebörden av övriga borgenärsbrott som i sin tur också kan delas in i tre kategorier. Kategorierna är "oredlighet och vårdslöshet mot borgenär", "otillbörligt gynnande av borgenär" samt "försvårande av konkurs eller exekutiv förrättning". (Ekobrottsmyndigheten, 2019) Slutligen beskriver Ekobrottsmyndigheten (2016) vad begreppet penningtvätt innebär. Penningtvätt innebär att pengar som härrörs från brottslighet, omvandlas till "lagliga" tillgångar för att kunna redovisa tillgången på ett sätt som allmänheten accepterar. Penningtvätt är en brottslighet som kan utföras på många olika vis och är således bred i sin utsträckning, vilket medför att pengar kan flyttas runt bland olika system och personer. (Ekobrottsmyndigheten, 2016)

När Ekobrottsmyndigheten förklarar vad begreppet ekonomisk brottslighet innebär, hänvisar myndigheten till rapporten *Ekonomisk brottslighet: en genomgång av begreppet* som givits ut av Kriminologiska institutionen vid Stockholms Universitet. Kriminologiska institutionen beskriver den ekonomiska brottsligheten som en form av kriminell handling som ger en ekonomisk fördel.

Följande fördel ska vidare ha en omedelbar koppling till ett visst motiv som kan beskrivas som en handling som är återkommande och som utförs på ett strukturerat vis. Dessa händelser ska vara av välplanerad art och som utförs i en näringsverksamhet som egentligen inte tar sin utgångspunkt i kriminell verksamhet. Vidare ges exempel på vilken typ av brottslighet som faller inom ramarna för benämningen ekonomisk brottslighet, dessa typer av brott är bland annat valutabrott, skattebedrägerier samt gäldenärsbrott. (Stockholms Universitet, 2000)

3. Metod

Metodavsnittet kommer att presentera vilka tillvägagångssätt som använts för att nå de resultat och slutsatser som presenteras längre fram i uppsatsen. En redogörelse görs även för varför valet av en specifik metod gjorts samt vilka för- och nackdelar som följer.

3.1 Forskningsansats

Denna studie baseras på den induktiva forskningsansatsen i och med valet att starta i empirin och verkligheten, för att sedan övergå till teorin. Innan intervjuerna utfördes, fanns ett antal teorier i åtanke för att tillämpa en viss förkunskap samt skapa ett visst syfte i utformningen av frågorna i intervjuguiden. Eftersom undersökningen dock utgår från empirin, genererades ett fullständigt teoriavsnitt därefter för att slutligen förklara och förstå verkligheten i ett vidare perspektiv. (Söderbom & Ulvenblad, 2016)

Med utgångspunkt i en induktiv ansats, följer ett subjektivt förhållningssätt. Då den valda forskningsansatsen tillåter tolkning och subjektivitet, blir således hermeneutiken aktuell. (Söderbom & Ulvenblad, 2016) Hermeneutik innebär att en tolkning görs för att förstå en text på bästa möjliga sätt (David & Sutton, 2016). Enligt Söderbom och Ulvenblad (2016) är hermeneutiken även en förutsättning för att möjliggöra en studie på samhällsvetenskaplig nivå. Allt detta innebär att de intervjuer som genomförts tillåts vara underlag för tolkning, som i sin tur, kan vara till hjälp när studien ska nå slutsatser, skapa förståelse samt generaliseringar på samhällsnivå. (Söderbom & Ulvenblad, 2016)

Denna ansats valdes av just den nämnda anledningen ovan. Studien eftersträvar en möjlighet att göra tolkningar från de intervjuer som utförts, för att bidra med kunskap till största möjliga antal individer inom ekonomiområdet. Vi anser att denna induktiva ansats kan göra studiens ämne rättvist till den förklaringsgrad, generalisering samt till den samhällsnyttan som studien förtjänar.

3.2 Kvalitativ analys

Studien har sin utgångspunkt i den kvalitativa forskningsmetoden, vilket har resulterat i ett genomförande av ett mindre antal intervjuer för att besvara forskningsfrågan (Söderbom & Ulvenblad, 2016). Eftersom studien grundar sig i en relativt komplex frågeställning, som kräver specificerad kunskap, ansågs djupgående intervjuer vara rätt val för att studien ska få en accepterad plats inom forskningen. Enligt Söderbom och Ulvenblad (2016) präglas kvalitativa metoder av subjektivitet, tolkning och resonemang - vilket blir viktigt för att försöka förstå och förklara studiens problem. Precis som i många andra ekonomiska sammanhang, anses tolkningen bli väsentlig eftersom studien slutligen ska nå ett förslag till hur kryptovalutan ska hanteras i redovisningen samt en förståelse för eventuella följder av det utåt sett.

Kvantitativ forskningsmetod omfattas däremot av enkäter som besvaras av ett urval av respondenter som blivit utvalda genom stickprov från en population i sin helhet. Dessa enkäter analyseras sedan objektivt inför slutsatsen. (Söderbom & Ulvenblad, 2016) Enligt David och

Sutton (2016) kan denna forskningsmetod genomföras när slutsatsen kräver generaliserbarhet och när stor reliabilitet blir viktigt. Vi anser att en studie ökar sin trovärdighet i och med sin generaliserbarhet och godtyckliga reliabilitet, vilket gynnar studien i sin helhet. Det väger dock inte upp för den specifika kunskap och djupgående diskussion om ämnet som studien går miste om vid användandet av kvantitativa metoder, där urvalet kan väljas av ett stickprov. Detta eftersom det finns möjlighet att skapa generalisering och hög reliabilitet även i kvalitativa studier, vilket bevisas nedan.

3.3 Datainsamling

För att skapa en förhandsinsikt kring ämnet, studerades en serie på Kunskapskanalen som heter *Bitcoin för nybörjare*. I serien intervjuades en Bitcoinexpert vid namn Kim Nilsson, som tidigt varit involverad i Bitcoin. Då det i serien framgick att Kim var något av en Bitcoinexpert, gjordes valet att kontakta honom för en mailintervju, vilket han ställde upp på. En inledande intervju hölls därför med Kim Nilsson för att få en beskrivande bild kring hur Bitcoin och dess byggstenar hänger ihop. Anledningen till den tidigare intervjun grundar sig i exploration. Denna exploration innefattar ett försök till att få en djupare förståelse för ämnet innan studien tar fart. (David & Sutton, 2016)

Efter att tillräcklig information om ämnet samlats in, påbörjades skapandet av intervjuguider. Dokument skapades, ett till ekonomer och revisorer samt ett riktat mot ekonomisk brottslighet, för att ha möjligheten att lägga till frågor som uppstod under processens gång. Studien baseras således på två intervjuguider som riktar sig mot två olika målgrupper - ekonomi och ekonomisk brottslighet. När intervjuguiderna uppdaterades alltmer sällan, antogs de tillslut fullständiga och färdiga för att testa sina vingar vid ett intervjutillfälle. Vid detta tillfälle skrevs ett mail som skulle representera vår studie (se bilaga 1), för att undersöka vilket intresse samt vilken kunskap som fanns för att delta i studien. När förfrågan hade bekräftats och en respondent hade visat intresse för att delta i studien, fastställdes ett datum för intervjun som passade båda parter. De färdiga intervjuguiderna (se bilaga 2-4) skickades till respondenten innan intervjutillfället för att nå maximal nytta vid intervjutillfället.

Studien bygger på nio intervjuer, vilket medför att studien får en kvalitativ karaktär. Intervjuerna utfördes genom att använda frågor som resulterar i öppna och utvecklade svar, vilket ger intervjun en ostandardiserad karaktär. Vidare önskades ett öppet och lättsamt klimat vid intervjutillfället, där en öppen diskussion föredrogs. Intervjuerna blev därför, till viss del, ostrukturerade i sin karaktär eftersom de inte följde någon specifik och strikt ordningsföljd samt lämnade utrymme för följdfrågor. Däremot skapades en intervjuguide för att utnyttja intervjutillfället maximalt samt för att ge studien en möjlighet till upprepningsbarhet och hög reliabilitet. (David & Sutton, 2016) Detta i sin tur har gjort att intervjuerna slutligen definieras som semistrukturerade. Trots en semistrukturerad karaktär eftersträvades en korrekt återspeglning av intervjuerna i denna studie. Därför gjordes även valet att spela in intervjuerna, vid respondentens godkännande, för att ha möjlighet att gå tillbaka och hämta information från inspelningarna i efterhand.

De fördelar som, vi anser, finns med att använda en semistrukturerad intervjuteknik är dels att det ges förutsättningar för att skapa en "avslappnad" miljö vid intervjutillfället. Detta kan i sin tur

gynna studien genom att många ärliga svar ges, tack vare en tillåtande miljö. Det som däremot behöver uppmärksammas, är att vara noggranna med att varje fråga får tillräckligt med utrymme och diskussion. Tillfället ska således tas tillvara på genom noggrannhet och ordentlighet. Tack vare denna medvetenhet utfördes intervjuerna tillsammans och genom ett fysiskt möte med respondenten. Detta för att öka sannolikheten att kloka följdfrågor ställs, i syfte att skapa bästa möjliga underlag för studien. Med tanke på Coronaviruset som orsakade en pandemi i vår värld under första delen av 2020, blev den sista intervjun däremot tvungen att hållas digitalt, i form av en telefonintervju. Trots detta, anses metodvalet göra det möjligt att få en bredare bild av hur kryptovaluta hanteras i aktiebolag samt om, och i så fall vart, det föreligger en problematik med fenomenet.

För att redogöra för den problematik som denna studie står inför, behövde ett antal aktiviteter genomföras efter datainsamlingen, baserat på de metodval som gjorts i denna studie. Då intervjuerna spelades in krävdes en övergripande transkribering, som skickades ut till varje respondent för ett godkännande av innehållet - likt ett utkast. Därefter återstod analyser och tolkningar av de underlag som skapats i förhållande till varje respondent.

3.4 Urval

Utifrån en översiktlig genomgång av vilka intervjupersoner som är aktuella och önskvärda anser vi att uppsatsen grundar sig i ett område som inte är allmänt känt. Detta baseras på att potentiella intervjupersoner har avstått från att delta eftersom de inte anser sig inneha tillräcklig kunskap för att kunna bidra till studien. Kryptovaluta är således något som gemene man kan kännas vid, men för att nå djupare kunskaper söktes intervjuer med individer som är speciellt insatta och intresserade av fenomenet.

Eftersom visionen med undersökningen är att ge en översiktlig bild av problematiken kring kryptovalutan i redovisningen, krävs intervjuer från ett brett spektrum av individer inom det aktuella området. Detta för att skapa en helhetsbild samt för att se frågeställningen utifrån olika infallsvinklar och därmed upprätthålla den kvalitet som eftersträvas. Därför har intervjupersoner valts som dels är oberoende av varandra samt kommer från olika bakgrund med olika erfarenheter. Personer har även valts utifrån olika delar i frågeställningen. Detta har medfört att det utförts intervjuer med ekonomer, revisorer men även med personer som arbetat med ekonomisk brottslighet.

Tabell 1. Översikt av de respondenter som intervjuats i studien.

Intervjuperson	Företag/arbetsplats	Presentation av respondenten	Intervjutid
Kim Nilsson	Deltagare i serien <i>Bitcoin för nybörjare</i>	Bitcoinexpert	Intervju via mail, explorativ.

Daniel Olofsson	Halmstad Bärarelag	Ekonomichef	Ca 30 min.
Anton Berggren	KPMG i Halmstad	Revisionsassistent	Ca 45 min.
Linus Sjödahl & Johan Svensson	Revisionsbolag	Revisor och redovisningskonsult	Ca 1 h.
Jörgen Hägglund	Revisionskonsulterna J Hägglund AB	Revisor	Ca 30 min.
Malin Gunnarsson	Örkelljunga Pastorat	Förvaltningschef	Ca 15 min.
Thomas Elofsson	Åklagarkammaren	Vice chefsåklagare	Ca 30 min.
Tidigare anställd på Ekobrottsmyndigheten	Ekobrottsmyndigheten	Anonym	Ca 30 min.
Redovisningskonsulten	-	Anonym	Ca 30 min.

Som ovan nämnts har personer som innehar specifik kunskap och erfarenheter sökts för intervjuer. Följande handlingssätt innebär att ett strategiskt urval har gjorts när intervjupersoner har valts. Främst har frågan riktats till revisorer och ekonomiansvariga, vilket innebär att personer som inte innehar denna kunskap har uteslutits från studien. Följande urvalstyp kan innebära väsentliga risker för studien, då faran är att urvalet blir alltför smalt, vilket i sin tur ger studien en smal bild av ämnet. (Alvehus, 2013) För att nå en generös bredd av respondenter har en strategi använts vid intervjutillfället. Vi har önskat en rekommendation av våra respondenter på någon ytterligare respondent, för att nå kunniga individer inom ämnet. På detta vis har vi lyckats nå respondenter som upplevs mest lämpade för ämnet och som kan bidra med innehållsrikt underlag till studien. Det har även bidragit till ett större nätverk av respondenter än vad vi skulle etablerat på egen hand.

Begreppet etik berörs när insamling av data sker och när det sker genom mänsklig kontakt. Det blir då viktigt hur kommunikationen som varit med respondenten används. Detta för att bevara respondentens värdighet och ta hänsyn till en eventuell önskad anonymitet. (David & Sutton, 2016) Trots noggrannhet och tillämpning av begreppet etik är förhoppningen att uppnå en god transparens av denna studie för att upprätthålla god kvalitet och trovärdighet i undersökningen. För att säkerställa den etiska aspekten samt respekten gentemot respondenterna som ställt upp som

respondenter till studien, har följande tillvägagångssätt använts. Respondenterna har fått möjligheten att värna om sin anonymitet i studien och de har även blivit tilldelade en sammanfattning av intervjutillfället samt hur materialet används i studiens analys - just för att säkerställa att inga feltolkningar eller missförstånd inträffat.

3.5 Litteraturinsamling

Utöver intervjuerna, som är studiens primärdata, grundas även undersökningen på insamlad litteratur. Följande informationskällor blir däremot identifierade som studiens sekundärdata (David & Sutton, 2016). För att möjliggöra en grundlig bakgrundsförståelse till studiens ämne har det inhämtats en mängd information från olika vetenskapliga artiklar, böcker, hemsidor samt databaser såsom Nationalencyklopedin samt olika lagar och regelverk. Noggrannheten har varit prioriterat när det gäller vilka källor som valts, eftersom det eftersträvas en pålitlig och trovärdig studie innehållande relevant information.

Ämnet kräver insamling av lagar, regler och rekommendationer, vilka har hämtats från Far Online via Högskolan i Halmstads databas. De regelverk som har inhämtats är K3 och IFRS/IAS. De rekommendationer som hämtats är från IFRIC och Bokföringsnämnden. Den lag som använts är i sin tur årsredovisningslagen (ÅRL). För att komplettera dessa lagar, regler och rekommendationer har det inhämtats en skrift som PWC givit ut gällande revisionsbyråns tolkning på kryptovaluta i redovisningen. För att utföra denna studie på ett välgrundat sätt, har det varit nödvändigt att genomgå lagar, regelverk och rekommendationer. Detta eftersom allt som finns i redovisningen kräver att företag förhåller sig till lagar och regler - för att minimera brottsligheten.

Vidare har ett flertal vetenskapliga artiklar tillämpats i studien, för att utförligt beskriva teorier och tidigare forskning. Även dessa är inhämtade med hjälp av Högskolan i Halmstads databas samt från Google Scholar. Majoriteten av artiklarna är hämtade via Högskolan i Halmstads sökmotor, för att säkerställa trovärdigheten på artiklarna. Detta då sökmotorn anger om artiklarna är expertgranskade eller inte.

Utöver hemsidor, olika databaser samt regelverk har studien även grundats på litteratur, i form av böcker. Dessa har främst används för att nå relevant historia och bakgrundsinformation eftersom ämnet, enligt vår åsikt, kräver en grundlig genomgång och introduktion. Böckerna har även använts i syfte att motivera de val av metod och tillvägagångssätt som präglar studien.

3.6 Källkritik

För att säkerställa att källorna som tillämpats i denna studie är trovärdiga har, som ovan nämnts, vetenskapliga artiklar valts från säkra forum. Dessa forum är Högskolan i Halmstads databas, Google Scholar samt litteratur och lagrum från FAR Online som blivit rekommenderade under studietiden på högskolan. De källor som används i studien innehas fullt förtroende, däremot finns främst två källor som läsaren bör granska mer noggrant med källkritiska glasögon.

Användandet av Jonathan Foys examensarbete, utgiven av Liberty University, har givits begränsat utrymme i denna studie eftersom granskningen av en sådan studie inte kan antas ha skett under fullt kontrollerade omständigheter, likt en expertgranskad vetenskaplig artikel. Däremot har författaren nått slutsatser som, i denna studie, kan användas som komplement för att styrka argumentationen avseende varför studien bör genomföras. Examensarbetet blir därmed inte den mest centrala källan, för att motivera studiens existens, utan används mer för att poängtera debatten kring avsaknaden av ett aktuellt regelverk.

Vidare har den källkritiska läsaren troligen upptäckt användandet av en andrahandskälla i studien. Detta användande grundar sig i svårigheter att nå förstahandskällan och den tolkning som gjorts från den forskningen. Däremot användas andrahandskällan med utgångspunkt i att forskaren Freeman är författare till båda dessa studier, till den refererade andra- och förstahandskällan. Freeman hänvisar således till en tidigare forskning som utförts av forskaren själv. Därav upplevs det inte som något problem med tolkningsfrågan eftersom Freeman troligtvis inte skulle tillåta en feltolkning av sin egen forskning för att gynna en senare forskning.

3.7 Validitet och reliabilitet

Validitet tas hänsyn till vid vetenskapliga studier eftersom det är ett fenomen som kan hjälpa till att beskriva hur hög standard samt kvalitet studien innehar. Med detta fenomen kontrolleras det huruvida studien mäter det som faktiskt är tänkt att mätas - för att få rättvisande slutsatser. (Alvehus, 2013) Detta har hanterats genom att varje respondent har delgivits en sammanfattning av intervjun samt det material där dess mening sätts i ett visst sammanhang i studien.

Reliabilitet tas hänsyn till av samma anledning som validiteten - för att hjälpa till att beskriva hur hög standard studien innehar. För att säkerställa att den vetenskapliga studien är gjord på trovärdiga grunder kan reliabiliteten därmed komma att användas. Detta innebär att oavsett vilken forskare som utför denna studie, ska samma slutsatser nås. Slutsatserna ska således bli detsamma oavsett hur många gånger studien utförs och oavsett vem som utför den. Om slutsatserna blir identiska utifrån förhållandet som just beskrivits, har studien en hög reliabilitet och anses därmed trovärdig. (Alvehus, 2013)

Det finns dock en viss problematik att använda dessa begrepp vid en kvalitativ studie som denna. Validitet och reliabilitet har en nära koppling till de mätningar som utförs i vetenskapliga studier av kvantitativ karaktär. (Alvehus, 2013) Validitet och reliabilitet ligger därmed inte i linje med en kvalitativ studie, trots detta har begreppet applicerats för att garantera en trovärdig, pålitlig och genomarbetad studie. För att därmed styrka kvaliteten ligger utgångspunkten istället i följande tre typer av validitet - hantverksvaliditet, kommunikativ validitet och pragmatisk validitet. Fokus i denna studie avser främst hantverksvaliditet (därför förklaras endast detta begrepp). Detta eftersom hantverksvaliditet beskriver ett ständigt ifrågasättande av sannolikheten i alla delar av studien - problemdiskussion, empiri, analys och slutsats. Genom ett ständigt ifrågasättande skapas ett eget kritisk granskande och en nödvändighet att se problemet från olika synvinklar. Vidare ska därmed metoden samt strategin för att nå en slutsats argumenteras och motiveras starkt. (Kvale & Brinkmann, 2009)

För att visa på kvaliteten i studien eftersträvas därmed en så hög generalisering som möjligt. Det förekommer två varianter av generalisering, vilka benämns empirisk eller teoretisk generalisering. Den empiriska generaliseringen beskrivs med utgångspunkt i ett fåtal intervjuer, vilket ger en viss generaliseringsmöjlighet till samtliga inom just den kategori och det ämne som undersöks. Den teoretisk generaliseringen beskrivs genom att den teori som bildats utifrån uppsatsens alla delar, kan vara till hjälp vid förståelsen för en del i det (stora och problematiska ämne) som undersökts. (Alvehus, 2013)

Studien kommer att eftersträva en så hög generalisering, på samhällsnivå, som möjligt. Detta eftersom vi anser det väsentligt att bidra med kunskap i så stor utsträckning som möjligt - oavsett om det gynnar endast en individ eller enar hela ekonomin kring studiens resultat. Om studien inte är generaliserbar eller kan anses tillämpbar utanför den problematisering som vi ser, anses en bristande kvalitet förekomma. En sådan situation är oönskad eftersom studiens existens kan bli ifrågasatt. Därför har, samt kommer studien präglas av argument som motiverar studiens betydelsefulla plats inom forskningens område.

4. Empiri

Empirin skildrar de mest centrala och intressanta delarna som uppkommit under de intervjuer som gjorts i denna studie. För att underlätta läsningen samt för att ge ett helhetsintryck av varje respondent, presenteras en intervju i taget.

4.1 Explorativ intervju - Kim Nilsson

Bitcoinexperten Kim Nilsson beskriver att ”det enklaste sättet att förklara hur blockkedjor hänger ihop är att snabbt gå igenom hur och varför Bitcoin blev till”. För utföra detta på ett enkelt sätt, kan en välbekant jämförelse användas - digitala pengar. De pengar som finns på det personliga bankkontot är idag digitala pengar som banken ansvarar för, då banken övervakar vem som äger vad och hur mycket i en så kallad liggare. För att ge anvisningar till banken om att en transaktion ska äga rum, krävs det att individen identifierar sig digitalt gentemot banken. Nilsson beskriver att det är ”beloppen och ägarskapet som sparas digitalt, inte själva pengarna”. När en transaktion äger rum, ger individen ett uppdrag till banken om att uppdatera sin liggare och därmed förflytta pengar från en innehavare till en annan. Vidare hävdar Nilsson att detta system fungerar baserat på att det finns ett stort förtroende för banken och dess ageranden.

En enskild liggare innehåller alla bankens kunder, dess konton och saldon, som är kopplat till en specifik nyckel. Detta innebär att endast den individ som äger ett visst antal konton och ett visst saldo, har en privat nyckel som ger en digital signatur till banken om att uppdrag och transaktioner ska utföras. Nilsson beskriver dock att de digitala signaturerna innefattar ett digitalt problem - alla filer, inklusive digitala signaturer, är kopierbara och vad är det då som hindrar individen från att utföra en och samma transaktion flera gånger?. Den lösning som finns på detta problem inkluderar den offentliga liggaren. Den offentliga liggare innehåller samtliga användares saldon och alla transaktioner som skett i kronologisk ordning, vilket betyder att alla inblandade behöver vara eniga om att liggarens innehåll är korrekt för att samtliga transaktioner ska bli utförda på det sätt som alla vill. Med det digitala pengarna är det banken som ansvarar för den offentliga liggaren, som övriga aktörer behöver förlita sig på. Bitcoin vill däremot undvika ett sådant förhållande med en tredje part, likt det förtroende som banken har fått av samhället.

Blockkedjan, som är grunden i Bitcoins uppbyggnad, är hela denna offentliga liggare (som nämndes ovan). Denna kedja är däremot uppdelad i olika ”block” av transaktioner som läggs till liggaren ungefär var tionde minut. Alla som är involverade i Bitcoin är överens om de interna regler som bestämmer hur liggaren ska kontrolleras och uppdateras. Identifieras ett block eller en enskild transaktion i det enskilda blocket som accepteras och matchar de interna reglerna, läggs ytterligare ett block till den långa blockkedjan. Om reglerna däremot bryts på något vis, kommer mjukvaran att utesluta det blocket och inte inkludera det till den totala blockkedjan.

Sammanfattningsvis följer alla involverade det block som har mest arbetsinsats bakom, som kallas för proof-of-work. Nilsson hävdar att allt detta leder till att nätverket följer en slags demokratisk majoritet samt att detta försvårar processen att ändra på liggaren. Detta i sin tur gör att Bitcoin

klarar sig utan en tredje part att lita på samt gör att nätverket kan vara decentraliserade eftersom alla kontrollerar alla i Bitcoin-systemet.

4.2 Intervju 1 - *Daniel Olofsson*

Daniel Olofsson, 28 år, är ekonomichef sedan 1,5 år tillbaka på Halmstad Bärarelag. Bolaget har ungefär 80 anställda fördelat på 3 bolag. Där sköter Olofsson alla ekonomiska aktiviteter, personal- och lönefrågor men även lite allt möjligt som kan behöva skötas i ett medelstort företag. Olofsson känner till Bitcoin som fenomen och ser på det som något som blivit aningen "hypat". Olofssons grundinställning till kryptovalutor är positiv men han anser det farligt om folk tar det på för stort allvar.

Olofsson beskriver att en immateriell tillgång är motsatsen till materiella tillgångar, något som inte går att ta på och där värdet inte är lika lätt att bestämma. Patent, är ett sådant exempel som skulle kunna ses som immateriell, då det anses vara något som inte går att ta på. För Olofssons del kan ett värde lättare sättas på anläggningsmaskiner, lastbilar och byggnader - något fysiskt. Halmstad Bärarelag har inga immateriella tillgångar, det är enbart materiella och finansiella anläggningstillgångar. Trots att bedömningen av immateriella tillgångar ligger utanför Olofssons dagliga arbete, hävdar han att bedömningen måste ha sin utgångspunkt i K3, givet så som bolaget redovisar. Olofsson tror att IFRIC har rekommenderat att kryptovaluta ska redovisas som immateriella tillgångar, just eftersom de anser att den är så pass icke-monetär men även för att värdet av tillgången i framtiden är oviss.

På frågan om lagstiftningen är tillräckligt uppdaterad för att täcka behovet av reglering kring kryptovaluta menar Olofsson att frågan är om lagstiftarna hänger med tillräckligt. Olofsson tror att det kommer bli en icke-fråga om några år och då kan det kännas onödigt att lägga så många timmar på att utveckla lagstiftningen och han menar därför att lagstiftarna inte behöver lägga mer tid på fenomenet trots allt.

Olofsson menar att användandet av kryptovaluta i företag kommer att påverka ekonomin om kryptovalutan fluktuerar mycket i sitt marknadsvärde, vilket medför stora osäkerheter i hur värdet kommer att se ut i framtiden. Detta i sin tur medför stor fluktuation i redovisningen. Vidare beskriver respondenten att det kan skapa en viss gungning men om alla använder valutan blir det ett nollsummespel. Dock är chansen att alla använder samma nog rätt låg. Olofsson menar även att den stora risken med användandet av kryptovaluta gentemot intressenter är förtroenderisken. Det vill säga risken för att ha olika syn på något, eftersom det är lättare att vara överens om att en maskin som är fem år gammal är värd en miljon till sitt marknadsvärde, vilket resulterar i att olika företag kommer att värdera en tillgång till ungefär samma pris. Detta kan vara svårt med kryptovaluta om ägare inte värderar valutan på samma sätt och Olofsson menar att det på så vis lättare kan uppstå problem. Olofsson menar att signalpolitik och signalvärdet spelar en väsentlig roll, just signalerna gentemot intressenter och hur signalerna förmedlar information om företagets ekonomiska ställning.

Den fälla som finns kopplat till kryptovaluta i redovisningen är, enligt Olofsson, baserad på den

gråzon avseende om en tillgång är monetär eller icke-monetär. Det lämnar stort utrymme för tolkning. Vidare menar han att om värdet skulle stabilisera sig hade det kanske varit lättare att tänka att det var en anläggningstillgång eller något som kan jämföras med aktieinnehav. Det är nog risk att människor hanterar det olika eftersom ägande i aktier hanteras som finansiell anläggningstillgång. Olofsson menar att det handlar om en upplysningsfråga och att frågan då är om företag hade behövt upplysa om vad det är för typ av tillgång.

Olofsson hävdar att användandet av kryptovalutans bakomliggande teknologi säkerligen är framtiden, speciellt när det kommer till Blockchain-teknologin. Det är något som respondenten tror att många banker investerar i och att det är det nya.

4.3 Intervju 2 - Anton Berggren

Nästa respondent som ska presenteras heter Anton Berggren och är 30 år. Berggren arbetar på revisionsbolaget KPMG i Halmstad. Berggren började på KPMG för drygt ett år sedan och har innan dess studerat redovisning på högskolenivå. Hans tidigare arbetslivserfarenheter och studier har även berört andra områden än just redovisning. Detta inkluderar således arbete som säljare och bartender samt studier inom exempelvis marknadsföring.

Som junior revisionsassistent fick Berggren berätta om hans syn på immateriella tillgångar och kryptovaluta i redovisningen. Immateriella tillgångar eller kryptovaluta är inget vanligt förekommande och är nästintill obefintligt, när Berggren hanterar och reviderar kunders bokslut. Trots att immateriella tillgångar inte spelar en central roll i det vardagliga arbetet finns ändå kunskap om denna form av tillgång. Berggren menar att definitionen av immateriella tillgångar utgår från det internationella regelverket IAS 38 - en tillgång utan fysisk form som är icke-monetär. Vidare hävdar han att posten för immateriella tillgångar kan användas likt en slaskpost i redovisningen. Om en tillgång inte kan klassificeras under varken materiell eller finansiell, kan det komma att hamna under immateriella tillgångar.

Med utgångspunkt i IFRIC's rekommendation att kryptovaluta bör redovisas som en immateriell tillgång är Berggrens uppfattning att beslutet har fattats utifrån redan existerande standarder från IFRS. Beslutsfattarna kring regelverket anses således ha beslutat att använda sig av redan existerande standarder för att göra en bedömning och tolkning kring hur kryptovaluta ska hanteras i redovisningen. Eftersom det krävs mycket tid att utveckla en helt ny standard för enbart kryptovaluta, anser Berggren att rekommendationen från IFRIC har blivit lösningen för att på snabbast möjliga sätt agera på utvecklingen kring kryptovalutan. Det tar tid att utveckla nya standarder och då tolkar man med det som redan finns, berättar Berggren. Detta kan förklara IFRIC's rekommendation att klassificera kryptovaluta i redovisningen som en immateriell tillgång då kryptovaluta kan förklaras likvärdig med ett aktieinnehav, utan att det blir en finansiell tillgång. Enligt Berggren blir det däremot mest rätt att redovisa kryptovaluta som en immateriell tillgång eftersom det är så andra innehav i ett företag redovisas. Berggren påpekar även att IFRIC har gjort rekommendationen om att jämställa kryptovaluta som en lagertillgång i redovisningen, beroende på vad det är för typ av företag som använder kryptovaluta i sin verksamhet. Om företaget använder

sin verksamhet främst för handel och har för avsikt att använda tillgångarna på kort sikt, kan kryptovaluta istället klassificeras som en lagertillgång.

Berggren anser att kryptovaluta är intressant vad det gäller det tekniska området, men är däremot skeptisk till om det kommer bli en accepterad världsvaluta i framtiden. Kryptovalutan har nått sin topp och det finns ingen anledning att förvänta sig att användandet kommer att implementeras i företagen. På grund av att kryptovaluta används i större utsträckning i andra delar av världen, finns det ingen anledning för den svenska lagstiftningen att reagera på denna utveckling. I detta fall avseende kryptovaluta i redovisningen vore det bättre om svensk lagstiftning, exempelvis K3, på ett tydligare sätt kunde hänvisa till de rekommendationer som görs i de internationella regelverken vad det gäller hanteringen av kryptovaluta i redovisningen. Utifrån det, kan bedömning göras av revisorer utan att lagstiftare använt enorma resurser för att framställa en ny lag.

Generellt upplever Berggren kryptovaluta som en större nackdel, än fördel, i redovisningen. Med tanke på att kryptovaluta fluktuerar kan det bli missvisande om det ska redovisas som en immateriell tillgång eftersom det ska redovisas i enlighet med anskaffningsvärdet och inte verkligt värde. Berggren menar således att det kan bli missvisande av företagets tillgångar, och eventuella nedskrivningar kan bli aktuella om marknadsnedgångar eller fluktuationer förekommer. Vilket i sin tur kan innebära eventuella risker för företaget. Nedskrivningar är dock inget problem i sig, problemet ligger däremot i bedömningen och hur ofta nedskrivningen behöver hanteras.

Diskussionen avseende upplysningen av kryptovaluta i redovisningen är viktig för att visa en korrekt bild utåt till intressenterna. Det blir däremot viktigt att komma ihåg att intressenterna som läser de finansiella rapporterna ska, enligt regelverken, ha en viss förkunskap inom det ekonomiska området. Med utgångspunkt i detta, ser Berggren egentligen inget problem med vilken klassificering som företagen gör i sin redovisning, eftersom intressenterna ska ha tillräcklig förståelse. Detta, trots medvetenheten om att regelverken inte har speciellt hårda krav på de immateriella tillgångarnas upplysningar. Samtidigt menar Berggren att detta blir risken för intressenterna - att det förekommer bristande upplysningar, om kryptovalutan, i de finansiella rapporterna. Upplysningskravet blir väsentligt för intressenterna vid bedömningen av de finansiella rapporterna och om då kravet är bristande, råder det informationsasymmetri till företagets fördel. Trots att K3-regelverket har höga krav på upplysning i de finansiella rapporterna, hävdar Berggren, att intressenterna aldrig kan nå den kompletta informationen som företaget förfogar över. Detta i sin tur, resulterar i att intressenterna dessvärre alltid kommer att ställa sig frågan "vad vet företaget, som inte jag vet?".

4.4 Intervju 3 - *Linus Sjödahl och Johan Svensson*

Linus Sjödahl, har tidigare arbetat inom entreprenadbranschen men började plugga vid 25 års ålder, där studierna innefattade ett magisterprogram inom ekonomi och ytterligare juridik. Direkt efter examen blev Sjödahl adjunkt och sedan VD på ett företag men startade eget 2008 och därefter kom Johan Svensson in i bilden 2011. Johan Svensson, har pluggat magister (inom redovisning) tillsammans med Linus i Kristianstad. Svensson har sedan dess arbetat som redovisningskonsult, varit på revisionsbolaget Grant Thornton i Helsingborg och bildade sedan eget 2011. Deras bolag

hanterar idag redovisning och skattefrågor, företagsutveckling. Varken Sjäodahl eller Svensson har någon erfarenhet av kryptovaluta sedan tidigare och har inte heller hanterat det i sitt arbete med olika bolag.

När Sjäodahl och Svensson får frågan om hur de definierar immateriella tillgångar, menar de att definitionen enligt K3 är, en icke-monetär tillgång utan fysisk form och att IFRS säger ungefär samma sak. Svensson menar att definitionen är relativt tydlig men att poster som kan anses vara diffusa, lätt hamnar inom definitionen. När Sjäodahl får frågan om varför han tror att IFRIC har rekommenderat att kryptovaluta ska redovisas som en immateriell tillgång, beskriver han att en av anledningarna är att det inte finns någon stat eller något som står bakom. Detta är den avgörande faktorn för att kryptovalutan ska hamna som immateriell, "man kan inte sätta det i ett bås". Prissättningen kan också ha en påverkan på klassificeringen, då det sägs att det inte finns någon prissättning i kryptovaluta men eftersom det sker transaktioner blir det ändå komplicerat. Om marknaden för kryptovaluta ökar, kommer det att generera ett marknadsvärde och då måste det hanteras som finansiell tillgång, alternativt kassa/bank (dvs likvida medel). Detta eftersom det är samma faktorer som styr pris på aktier, Bitcoin m.m. Det är utbud och efterfrågan som styr men är ändå inte att jämföra med aktier i ett börsnoterat företag. En valuta kan hela tiden jämföras med bakomliggande värde, exempelvis genom att tio kronor ger en liter mjölk. Sjäodahl tolkar Bitcoin mer som en finansiell bubbla, som kan stickas hål på relativt snabbt. Sjäodahl menar att kryptovaluta är något han skulle kunna använda men i så fall något som han spekulerar i, precis som med aktier. Vidare menar han att Bitcoin inte påverkas på så vis som aktier och valuta, eftersom det inte påverkas på så vis av landets situationer.

Sjäodahl är tveksam till fenomenet. Svensson fortsätter och menar att det är tråkigt att Bitcoin blivit förknippat med den "mörka sidan". Sjäodahl menar att användandet av kryptovaluta kommer att öka men är inte positiv till det. Han förklarar att den yngre generationen troligtvis kommer att känna en mer naturlig tillit till tekniken. Vidare tror Sjäodahl att individer i Sverige har stor tillit till institutioner men att det troligtvis kan komma att minska, vilket i sin tur kan leda till att användningen av kryptovaluta således kommer att öka.

Sjäodahl menar att lagstiftningen, i bokföringslagen och årsredovisningslagen, är obefintlig kopplat till fenomenet och att det då kan sägas att lagstiftningen ligger efter. Sjäodahl fortsätter och berättar att Skatteverket har gjort lite rekommendationer som kan följas men skattelagstiftningen täcker inte allt. Samtidigt, är K3 principbaserat och därför finns det mycket som inte skrivs i klartext i regelverket, vilket lämnar utrymme för tolkning. Vidare anser respondenterna att normgivare, bokföringsnämnd (i Sverige), bör lägga tid på lagstiftningen men att lagstiftarna kan luta sig mot IFRIC och liknande - för att förenkla processen. De poängterar här att om användandet ökar borde det även ingå i regelverken.

"En situation som skulle kunna uppstå kopplat till Bitcoin och likviditeten är om företag har en starkt negativ likviditet men samtidigt är väldigt likvid". Den stora risken är att Bitcoin ger en osäker värdering. Svensson menar just detta - att en stor fälla med att ha kryptovaluta i redovisningen, är att det skapar svårigheter kring värderingen vid varje bokslut. Finns det ingen riktig marknad att ställa kryptovalutan mot, blir det knepigt. Sjäodahl tillägger att även om det finns

någon värdering, kan det slå väldigt hårt med kursen. Men det är värderingsfråga som är den stora risken med kryptovaluta i redovisningen. "Det är ju inte jämförbart med någon annan valuta".

Sjödahl och Svensson menar att deras huvudsakliga intressenter är kunderna och att det då inte påverkat på så vis om bolaget haft med kryptovaluta i sin redovisning. Det är skillnad om det gäller ett företag som har leverantörer som dess intressenter eftersom leverantörerna, hela tiden, måste göra en bedömning av betalningsförmåga. Respondenterna beskriver att om de hade handlat mycket med leverantörer hade det, helt klart, påverkat förhållandet eftersom det hade påverkat deras likviditet. Sjödahl tror att ett företag, som har leverantörer som stor intressent, kan inneha en risk om de använder kryptovaluta och detsamma gäller även om banken är intressent om företaget har behov av kapital. Om ett företag ska låna pengar och ger banken underlag så handlar det om informationsasymmetri, men det grundas återigen i värderingen. Om Sjödahl hade fått reda på att ett företag handlar i Bitcoin, skulle det minska hans förtroende. Han tillägger att det kan bero på att han är gammal.

Sjödahl menar att det inte finns något särskilt krav på noter när det gäller att specificera immateriella tillgångar. Det är viktigt att komma ihåg att immateriella tillgångar ska skrivas av enligt K3 och det blir lite märkligt att skriva av kryptovaluta. Huvudregeln är att det ska skrivas av utifrån anskaffningsvärde. Sjödahl hävdar att det måste vara till det redovisade företagets fördel (avseende informationsinnehav) och Svensson tillägger "att det kan bero på att man kan gömma lite i redovisningen".

4.5 Intervju 4 - Malin Gunnarsson

Malin Gunnarsson, 50 år, arbetar i Örkelljunga pastorat som förvaltningschef där hennes ansvarsområden innefattar personal, ekonomi och fastigheter.

Gunnarsson definierar immateriella tillgångar som ej fysiska tillgångar, såsom patent och upphovsrätter och t.ex. företagets image. Gunnarsson berättar att Örkelljunga pastorat inte har några immateriella tillgångar i sin verksamhet men menar att aktuella regelverk bland annat är FAR. Vidare menar Gunnarsson att kryptovaluta är svårt att jämföra med exempelvis patent, som är en helt annan sak än kryptovaluta. Det är som en helt ny värld, som mycket väl har kommit för att stanna men fenomenet är inte etablerat hos gemene man ännu.

Gunnarsson anser att kryptovaluta är svårt att placera och att det är en fysisk tillgång i den bemärkelsen som kontanter eller bankkonton är. Även om aktier är på samma sätt och relativt likt Bitcoin, är det ändå två helt skilda saker eftersom Bitcoin fortfarande är så pass osäkert. Självt har hon ingen erfarenhet av kryptovaluta, mer än att hon har hört talas om det och får mail med erbjudanden om att köpa, men resten är bara spekulationer. Gunnarssons grundinställning till fenomenet är att det, rent generellt, är mycket spekulationer och någon form av spel. Vidare har respondenten inte tidigare träffat på något företag som använt sig av fenomenet och det är inte heller något som kan komma att bli aktuellt i framtiden för Örkelljunga pastorat, eftersom det inte skulle accepteras i verksamhetens placeringspolicy.

När respondenten får frågan om hon tror att lagstiftningen ligger efter i utvecklingen menar hon att lagstiftningen inte hänger med, den är alltid fördröjd och det är svårt att hänga med och placera in fenomenet. Även om lagstiftare försöker placera in kryptovalutan under immateriella tillgångar kan det troligtvis behövas en bredare definition samt tydligare riktlinjer än så. Vidare menar Gunnarsson att svenska regelverk behöver titta vidare på fenomenet eftersom det sannolikt kommer att komma fler fenomen i framtiden - i denna digitala värld.

Gunnarsson menar att den största nackdelen med användningen av kryptovaluta i företag, är att det är svårt att sätta ett värde på det. Detta menar hon även är en stor fälla i redovisningen då det inte finns speciellt klara direktiv hur fenomenet ska bedömas. Gunnarsson menar även att användandet av kryptovaluta kan påverka den digitala penningmarknaden på så vis att det blir konkurrens med banken. De kan komma att spela ut varandra som aktörer i samhället, vilket i sin tur kan påverka marknaden och samhället i stort.

De främsta intressenter i Örkelljunga pastorat, beskriver Gunnarsson som de församlingsbor som tillhör pastoratet. Företaget vill värna om församlingsborna och det hade nog inte fallit i god jord om pastoratet handlat med Bitcoin. Detta eftersom Örkelljunga pastorat har många att svara emot och förmodligen hade många medlemmar tyckt att det är för riskfyllt och vårdslöst med Bitcoin. Om kryptovaluta redovisas som immateriella tillgångar, anser Gunnarsson, att det möjligtvis är lättare att dölja lite bakom den immateriella tillgången. Sammanfattningsvis hade det varit till stor nackdel för företaget om de immateriella tillgångar (som vanligtvis är en etablerad post som känns igen hos människor) hade innefattat Bitcoin - det hade inte varit så bra i kyrkans värld och hade inte ingett förtroende.

4.6 Intervju 5 - Jörgen Hägglund

Nästa respondent, vid namn Jörgen Hägglund, har arbetat som revisor sedan 1978 och har reviderat många olika typer av bolag och bolagsformer. Idag bedriver han egen revisionsbyrå vid namn Revisionskonsulterna J Hägglund AB. När Hägglund inte titulerar sig som revisor, är han även lärare samt ambassadör för föreningen auktoriserade revisorer i Hallandsregionen. Revisorns privata erfarenhet av kryptovaluta är inte speciellt stor men yrkesmässigt är det inte lika främmande eftersom det är något som han tidigare hanterat i sin yrkesroll.

Hägglund beskriver immateriella tillgångar som en "resurs som kan kontrolleras av företaget och som kan identifieras, bytas, överföras". Det anses inte vara kontanter, utan immateriella tillgångar är en tillgång utan fysisk form som ska värderas till anskaffningsvärde. Vidare anser Hägglund att definitionen av immateriella tillgångar är bra, oavsett vilket nummer av K-regelverken som tillämpas på företaget. Dessutom anses IFRIC's rekommendation vara bra och något att förhålla sig till, vid bedömningen och vid klassificeringen av kryptovaluta i redovisningen. Hägglund tillägger även att kryptovaluta kan, utöver immateriella tillgångar, klassificeras som varulager.

Det var många år sedan som Hägglund för första gången hanterade kryptovaluta i redovisningen och "på den tiden var kryptovalutan främmande i företagsvärlden - likaså i redovisningen" berättar

Hägglund. För att möjliggöra korrekta bedömningar och klassificeringar i redovisningen strävar Hägglund ständigt efter att finna ett regelverk att "hålla i handen" för de bedömningar och beslut som tas i skapandet av företags finansiella rapporter. Vid första anblick ansåg Hägglund att kryptovaluta bör klassificeras som "kassa och bank" i de finansiella rapporterna. Denna klassificering var däremot inte möjlig eftersom de medel som finns under posten "kassa och bank" behöver styras av en stat. Däremot, hävdar Hägglund, att det kan vara den bästa definitionen gentemot intressenterna och dess förståelse för de finansiella rapporterna som innehåller kryptovaluta. Hägglund anser däremot inte att noter till de immateriella tillgångarna är den bästa lösningen för att visa upp kryptovaluta i rapporterna, utan att posten "kassa och bank" hade varit optimal. Respondenten trycker samtidigt på att det är viktigt att se till beloppet som är kopplat till kryptovalutan. Är beloppet väsentligt bör det däremot klassificeras enligt IFRIC's rekommendationer angående immateriella tillgångar eller varulager, nu när det finns ett regelverk att hålla i handen.

I och med klassificeringen ovan, finns ingen större oro över hur likviditeten kan komma att påverkas, då revisorn anser att likviditeten "är som den är". Den främsta svårigheten som föreligger med kryptovaluta i redovisningen är värderingen. Bedömningen av värdet på kryptovaluta och de två alternativa klassificeringarna (varulager och immateriell tillgång) öppnar upp för olika sätt att hantera redovisningen. De starka och stora fluktuationerna, som idag förekommer avseende kryptovalutans marknadsvärde, skapar ytterligare svårigheter i redovisningen. Detta är även en av anledningarna till att Hägglund själv inte attraheras av att använda kryptovaluta.

Hägglund är däremot relativt säker på att användandet av kryptovaluta kommer att öka i framtiden, frågan är bara hur dagens vanligaste kryptovaluta, Bitcoin, kommer att utvecklas. Däremot ser han vissa nackdelar med utvecklingen eftersom den svarta marknaden har varit oerhört aktiv vad det gäller användandet av kryptovaluta. Det kan även komma att finnas ett visst missnöje med utvecklingen och användandet av kryptovaluta, främst från staten. En anledning till detta hävdas vara att kryptovalutan flyttar makten i samhället. Makten går, i och med kryptovalutans existens, från staten till individerna - vilket kan resultera i att rättsstaten kan sättas ur spel helt och hållet.

Eftersom utvecklingen av kryptovalutan anses vara relativt osäker hävdar respondenten att det är klokt av svensk lagstiftning att inte agera alltför snabbt inom detta område. Det kan vara till nytta för svenska lagstiftare att se vilka ställningstagande som de internationella regelverken tar, innan Sverige själva agerar. Detta eftersom Sverige alltid kan luta sig mot internationella regelverk under tiden det utvecklas nationellt. Utvecklingen handlar om olika trender i samhället och det spekuleras om att kunskapen som finns på marknaden fördubblas, var tolfte timme. Detta gör det omöjligt för lagstiftningen att agera på varje utveckling som sker i samhället.

4.7 Intervju 6 - Thomas Elofsson

Thomas Elofsson har tidigare arbetat inom Ekobrottsmyndigheten i Malmö men är nu vice chefsåklagare på Åklagarkammaren i Helsingborg. Han har arbetat ungefär 25 år som åklagare och arbetsuppgifterna inkluderar egna mål samt ett ansvar för att delegera ut mål till övriga åklagare. Detta resulterar i att Elofsson har en överblick över samtliga ärenden och mål som inkommer och

är således den chef som skulle hantera mål som berör kryptovaluta. Arbetet innebär även nära arbete med följande lagar: brottsbalken, skattebrottslagen, bokföringslagen och aktiebolagslagen.

Enligt Elofsson definieras ekonomisk brottslighet som ett relativt smalt begrepp, då han exempelvis exkluderar stölder. Ekonomisk brottslighet anses vara "brott av ekonomisk art som utförs i en näringsverksamhet, även i enskild firma" och som inte enbart utförs för egen ekonomisk vinning. Med tanke på Elofssons tidigare arbetslivserfarenhet på Ekobrottsmyndigheten är begreppet starkt relaterat till många mål och ärenden under den perioden. De vanligaste brotten som normalt placeras under begreppet "ekonomisk brottslighet" är bokföringsbrott, försvarande av skattekontroll och skattebrott.

I och med den tekniska utvecklingen i samhället, har även den ekonomiska brottsligheten utvecklats. Vad det gäller bedrägerier över internet, finner Elofsson det svårt att göra bedömningar i sådana mål eftersom det är svårt att följa vart pengarna har tagit vägen. Vanligtvis pratas det om "follow the money" i ekonomisk brottslighet, men den tekniska utvecklingen samt kryptovalutans uppkomst har skapat hinder för just detta. Svårigheten ligger delvis i att pengarna kan flyttas över landsgränser oerhört snabbt. Utöver den tekniska utvecklingens påverkan på ekonomisk brottslighet, har det även blivit mer kvalificerade brott med tiden. Med detta menar Elofsson att brotten blir grövre och inkluderar fler individer som besitter specialkompetens eller innehar befattningar av betydelse för att kunna genomföra kvalificerade brottsupplägg m.m.

Elofssons erfarenhet av kryptovaluta i yrkessammanhang avser främst investeringsbedrägerier. I dessa mål, menar Elofsson, att det definitivt blir svårare att följa pengarna och därmed få möjligheten att finna pengarna och återlämna dem till rätt innehavare. "Det är som om alla dessa transaktioner faller under radarn" berättar Elofsson. Dessvärre, är det ungefär hälften av alla Bitcoin-transaktioner som sker i kombination med illegala handlingar och affärer, vilket anses vara en stor nackdel i det brottsbekämpande arbete som samhället genomför. Elofsson ser därmed nästintill enbart nackdelar med kryptovalutan Bitcoin och, kan i sitt arbete, inte se någon nämnvärd fördel.

Sveriges välfärdssystem blöder, enligt Elofsson, på grund av omfattande bedrägerier likt assistansbedrägerier, bidragsbrott och skattebrott (som kryptovaluta kan ligga till grund för). Han menar att detta är något som kostar Sveriges samhälle enorma pengar. Assistansbedrägerier, investeringsbedrägerier och terrorfinansiering kommer att öka i takt med tiden och att kryptovalutor tar allt större plats i världen. Fysiska pengar tar allt mindre plats och digitala pengar samt kryptovalutor ökar. Eftersom Elofsson menar att samhället bygger på "förväntningar och tilltro", kommer Sverige behöva agera. För att hantera denna utveckling krävs utbildning och tid - mycket resurser kommer behöva läggas på detta område, både idag och i framtiden. Utvecklingen av kryptovalutor är ingenting som gynnar brottsbekämpningen eller Elofssons arbete på Åklagarkammaren, vilket i sin tur kommer kosta samhället mycket pengar - på bekostnad av något annat.

Även lagstiftningen ligger några steg efter i utvecklingen. Elofsson berättar att det finns helt andra möjligheter om brottet begåtts via digitala pengar och via bankkonton, eftersom de får lov att "häkta

pengar” (dvs. yrka på kvarstad vid Tingsrätten) som ligger på ett bankkonto. Detta betyder att pengarna varken kan användas av den som begått brottet eller av den som blivit bestulen, tills utredningen är klar. Denna möjlighet finns däremot inte i lagstiftningen när det gäller kryptovaluta. Samtidigt hävdar Elofsson att han inte kan minnas något fall där pengarna faktiskt hittats (och där något sådant skulle bli aktuellt) då brottet innefattat kryptovaluta, Bitcoin-plånböcker och allt vad det innebär. Det saknas kunskap, lagrum och även tid för att ha möjligheten att undersöka, utreda och lösa brott som inkluderar kryptovalutor. Elofsson menar även att Sverige ligger efter i utvecklingen vad det gäller brott med kryptovalutor, i förhållande till övriga delar av Europa.

4.8 Intervju 7 - Tidigare anställd på Ekobrottsmyndigheten

Nästa respondent är en tidigare anställd polis, som även har arbetat på Ekobrottsmyndigheten (EBM) och som har valt att vara anonym. Respondenten skulle beskriva ekonomisk brottslighet som något som ofta inträffar i företag (bolagsform är oväsentligt i frågan) eller annan verksamhet i näringslivet. Ekonomisk brottslighet avser mer exakt borgenärsbrott, skattebrott, bokföringsbrott och trolöshet mot huvudman. Respondenten hävdar att den vanligaste typen av ekonomisk brottslighet är bokföringsbrott, penningtvätt och sedan skattebrotten. Lagarna som styr ekonomisk brottslighet är brottsbalken samt skattebrottslagen.

Under respondentens yrkesverksamma tid har den ekonomiska brottsligheten blivit mer komplex, det har blivit mer digitalt. Den tekniska utvecklingen har således även påverkat den ekonomiska brottsligheten. Det som har förändrats är det digitala och kanske - tror respondenten - att det blivit internationellt och går över gränserna. Vidare anser respondenten att företag används mer som brottsverktyg. Respondenten menar att företag startas i syfte att begå brott - t.ex. att företaget vill få ut maximalt av mervärdesskatten eller av punktskatterna genom att lämna falska kontrolluppgifter.

Den före detta anställda på Ekobrottsmyndigheten har inte tidigare stött på kryptovaluta i sitt arbete kopplat till ekonomisk brottslighet men menar att det blir svårare att spåra vem som ligger bakom exempelvis transaktioner. Det blir svårare med arbetet mot ekonomisk brottslighet, just eftersom transaktioner inte går att spåra på samma sätt men också för att det inte går att frysa den typen av tillgångar, på samma sätt som det gör på ett vanligt bankkonto. Vidare anser respondenten att det inte finns några fördelar med att kryptovalutans användning har ökat utan menar att det snarare försvårar arbetet eftersom det är abstrakt och inte går att ta på. Samtidigt menar respondenten att det kanske är vi själva som behöver bli mer kunniga och lära oss mer om ämnet, samtidigt som det ska mycket till innan våra fysiska pengar försvinner.

Respondenten menar att lagstiftningen som styr den ekonomiska brottsligheten inte hängt med i utvecklingen och att det föreligger en fördröjning. Respondenten är osäker på om landet ska lagstifta kryptovaluta eftersom det blir ett kvitto på att det blir mer centralt och accepterat i samhället - det beror på hur landet ställer sig bakom fenomenet. Samtidigt anses kryptovaluta inte vara någon fluga, eftersom det funnits i ungefär 10 år.

4.9 Intervju 8 - Redovisningskonsult

Följande respondent arbetar som redovisningskonsult och har önskat att få vara anonym i denna studie, vilket medför att arbetstiteln kommer att beskriva respondenten. Redovisningskonsulten har ingen direkt erfarenhet av kryptovaluta, varken privat eller professionellt. Inställningen till kryptovaluta, är att det anses vara en kul och innovativ grej men att det råder stor osäkerhet kring valutan samt ett tvivel på fenomenets seriositet. Rent generellt upplever redovisningskonsulten därav att kryptovalutan har en mer accepterad plats i privata sammanhang än i företagsvärlden.

Redovisningskonsulten definierar immateriella tillgångar som något som är identifierbart och icke-fysiskt. Immateriella tillgångar handlar inte om pengar och det ska inte vara möjligt att omvandla en immateriell tillgång till pengar på ett snabbt sätt. Redovisningskonsulten hävdar att definitionen är tydlig och bra men att tolkningen är beroende av vilket regelverk som klienterna använder i sina finansiella rapporter - vanligast är K3 och IFRS. IFRIC's rekommendation att redovisa kryptovaluta som en immateriell tillgång tros bero på en användning av uteslutningsmetoden - då kryptovaluta varken kan ses som en materiell eller finansiell tillgång, eftersom fenomenet är svårt att ta på och inte grundar sig på något avtal. Kryptovaluta kan inte heller redovisas under posten "kassa och bank" eftersom valutan är svår att omvandla till pengar. Återstående post på tillgångssidan i balansräkningen är immateriella tillgångar och blir därför den rekommenderade hanteringen av kryptovaluta i redovisningen. Sammanfattningsvis ser redovisningskonsulten inga egentliga problem med lagstiftningen kring kryptovaluta utan mer vad det gäller avtalslagen, då det kan uppstå problem rent avtalsmässigt i dessa sammanhang.

Enligt redovisningskonsulten finns fler nackdelar än fördelar i att använda kryptovaluta i ett företag. Den enda fördel som togs upp under intervjutillfället, var att kryptovaluta skapar en möjlighet till en potentiell intäkt i framtiden om valutan säljs. Nackdelarna är däremot fler och berör både företagets ekonomiska situation och redovisning. Kryptovaluta är volatil och ett osäkert fenomen från ena dagen till den andra, vilket gör värderingen problematisk. Den stora nackdelen här, resulterar i att företaget aldrig får tillåtelse att öka ett sådant värde, utan det får endast ske nedskrivningar i förhållande till en sådan tillgång. Redovisningskonsulten menar även att volatiliteten försvårar revisorns bedömning av kryptovaluta. Även anonymiteten anses vara en stor nackdel, speciellt i förhållande till företagets image.

Vidare berättar redovisningskonsulten om de redovisningsmässiga effekter som kryptovaluta kan medföra. Om utgångspunkten i dessa spekulationer är ett IFRS- företag, kan kryptovaluta ge en konstig effekt på likviditeten, då redovisningen av kryptovaluta som immateriella tillgångar hade skapat en låg likviditet i företaget. Detta i sin tur, kan påverka bedömningen av en "going concern" eftersom en sådan bedömning görs med utgångspunkt i de värden som presenteras i främst kassan och kundfordringarna. Om kryptovaluta däremot skulle klassificeras som "kassa och bank" hade det givit en felaktig och alltför hög bild av tillgångsposten - vilket genererar en missvisande bild av företagets likviditet. Ett påpekande görs även angående vikten att se till värdet vid bedömningen och klassificeringen. Är det väsentligt, kan immateriella tillgångar vara det optimala valet men om värdet inte är väsentligt, kan kryptovaluta möjligtvis passa bäst i kassan.

Redovisningskonsulten hävdar att värdet spelar en stor roll i förhållandet till intressenterna. Har kryptovaluta ett väsentligt värde i redovisningen, skapas det definitivt informationsasymmetri mellan företaget och dess intressenter - med en betydande fördel för företaget. Utifrån intressenternas perspektiv kan de immateriella tillgångarna vara svårtolkade i redovisningen (även utan kryptovalutan) då denna post är relativt diffus och är baserad på företagets antagande och bedömningar utifrån den interna kunskapen vid exempelvis värderingar. Redovisningskonsulten förstår inte meningen med att använda den anonyma valutan, då det utåt sett kan ge misstankar om att "det inte finns rent mjöl i påsen". Detta kan komma att påverka intressenterna generellt och framförallt bankerna då det skulle kunna försvåra lånesituationen och den bedömning som banken ska utföra. Som intressent krävs därav ett oerhört engagemang i det enskilda företaget för att förstå och värdera immateriella tillgångar samt kryptovaluta.

5. Analys

I detta avsnitt kommer uppsatsen olika delar kopplas samman med varandra. Utifrån den teoretiska referensramen och vad som framkommit i empirin ska en analys med kvalificerade resonemang genomföras.

5.1 Empirisk och teoretisk analys

5.1.1 Empirisk och teoretisk analys - ekonomer och revisorer

Erfarenhet av kryptovaluta och immateriella tillgångar:

Erfarenheten och kunskapen avseende kryptovaluta i redovisningen är begränsad, det är enbart Hägglund som sticker ut från mängden eftersom han har hanterat kryptovaluta i sin yrkesroll. Likaså är även positiviteten till fenomenet begränsad, men vissa respondenter nämner att det finns en viss nyfikenhet kring teknologin - som kan bli framtiden. Det finns däremot en genomgående stark och homogen åsikt mellan samtliga respondenter, att definitionen avseende immateriella tillgångar är bra samt relativt enkel att följa och förstå i redovisningen. Sjødahl och Svensson hävdar bland annat att sådant som, i redovisningen, kan anses diffust och svårt att placera hamnar under kategorin immateriella tillgångar. Vilket i sin tur har skapat en form av slaskpost på tillgångssidan. Trots detta beskrivs, enligt K3, väsentligheten i att vara homogen i sina rapporter för att skapa en tydlighet gentemot intressenterna (FAR Online, 2019). Därför är det av stor vikt att göra företag jämförbara, dels internt mellan åren och dels mellan olika företag (FAR Online, 2019), om innehav av kryptovaluta uppstår. Trots att immateriella tillgångar anses relativt likt en slaskpost, råder det egentligen inga oklarheter i vad posten innebär. Patent, företagets image och upphovsrätter är återkommande exempel, från respondenterna, på tillgångar i ett företag som skulle kunna hamna under poster ”immateriella tillgångar”.

Kryptovaluta kopplat till immateriella tillgångar:

Samtliga respondenter anser att en immateriell tillgång är en tillgång som är av icke-monetär karaktär och som saknar fysisk form, vilket är ett resonemang som är i enlighet med IAS 38 (FAR Online, u.å. punkt 8) samt kapitel 18 i K3 (FAR Online, u.å.). Vid enstaka tillfälle nämns de riktlinjer som beskriver att tillgången ska vara identifierbar och avskiljbar samt kontrollerbar (FAR Online, u.å. punkt 10), dock ligger störst fokus på att tillgången är icke-monetär och ej av fysisk karaktär. Att kryptovaluta hamnar under immateriella tillgångar betraktas som intressant med tanke på att fenomenet anses svårt att kontrollera fullt ut på egen hand, trots att lagen begär kontrollerbarhet (FAR Online, u.å.). Sjødahl hävdar att fenomenet anses vara svårt att kontrollera eftersom det är väldigt fluktuerande, vilket grundar sig i att det inte finns något bakomliggande värde.

Respondenterna har inte, en enda gång, ifrågasatt att kryptovalutan ska identifieras som en tillgångspost i redovisningen - vilket därmed tolkas som att respondenterna hävdar att kryptovaluta, enligt K3, ger företaget bestämmande inflytande över kryptovalutan samt förväntat inflöde av resurser (FAR Online, 2019). Det råder däremot skilda åsikter när det kommer till bedömningen av kryptovaluta i redovisningen samt under vilken tillgångspost som fenomenet är

mest relevant. Problematiken ligger främst i om kryptovaluta bör placeras under immateriella tillgångar eller inte. Sjödahl, Svensson och Olofsson hävdar att kryptovaluta är jämförbar med aktieinnehav - vilket placeras under finansiella tillgångar i ett företags finansiella rapporter. Detta i sin tur, genererar en åsikt om att även kryptovaluta bör redovisas som en finansiell tillgång. Åsikten bekräftas genom Skatteverkets uttalande om att finansiella tillgångar omfattas av exempelvis aktier (Skatteverket, 2019).

Sjödahl och Hägglund berör även tillgångsposten "kassa och bank". De är eniga om att kryptovaluta inte kan placeras under den posten på grund av att kryptovaluta är decentraliserad och därmed inte styrs av någon stat - vilket är ett krav som måste uppfyllas inom kategorin "kassa och bank". Kravet på centraliserat styre är varken något som nämns i K3 (FAR Online, 2019) eller i IFRS (FAR Online, u.å.) när det gäller immateriella tillgångar. Att "kassa och bank" är en felaktig plats för kryptovalutan håller redovisningskonsulten med om eftersom det skulle givit en missvisande bild av, bland annat, företagets likviditet och finansiella ställning i sin helhet. Tillgångssidan samt bilden av god likviditet hade därmed blivit alltför stor i förhållande till verkligheten. I förhållande till intressentmodellen (Phillips, 2003; Freeman och Phillips, 2002), kan det missgynna företaget och dess image att ge en missvisande bild av sina finansiella rapporter gentemot intressenterna. Detta eftersom intressenterna, enligt teorin (Freeman och Phillips, 2002), kan besluta om företagets framtid baserat på dess agerande i förhållande till etik och moral.

Trots många funderingar och åsikter kring kryptovalutans placering i redovisningen tycker en del av respondenterna, bland annat Berggren och Hägglund, att det är optimalt med kryptovalutan som immateriell tillgång i redovisningen. Detta, baserat på att det anses rimligt att tillämpa den rekommendation som finns. För att följa rekommendationerna kan kryptovalutan, klassificeras som lagertillgångar eller som immateriella tillgångar - beroende av verksamhetens art i vilket kryptovalutan används. I PWC:s skrift om kryptovaluta i redovisningen diskuteras möjligheten att klassificera fenomenet i enlighet med just ovan nämnda tillgångsposter - även finansiella tillgångar nämns i skriften (PWC, 2018). Som mottagare av revisionsbyråns skrift blir upplevelsen, rent generellt, att de även tycker att upplysningarna är ett viktigt instrument i redovisningen vid utvecklande omständigheter.

Kryptovalutans jämförelse med aktier i redovisningen:

Enligt respondenterna, främst Olofsson, Berggren, Sjödahl och Svensson, anses kryptovaluta inneha vissa karaktärsdrag som stämmer överens med finansiella tillgångar. Detta eftersom IFRS 9/IAS 32 beskriver att en finansiell tillgång får redovisas enligt upplupet anskaffningsvärde eller enligt verkligt värde (FAR Online, u.å.). I enlighet med respondenterna, är det just detta som önskas av redovisningen av kryptovaluta - att det ska finnas möjlighet att redovisa kryptovalutan till följd av det förändrade värdet, som ständigt sker i förhållande till fenomenet. Samtidigt beskriver IFRS 9/IAS 32 att det krävs ett avtal för att få tillåtelse att redovisa tillgången som finansiell, därav återstår frågan om företaget ingår ett avtal när handel sker i kryptovaluta (FAR Online, u.å.). Dock handlar kryptovalutan, enligt redovisningskonsulten, delvis om avtalsmässig problematik. Samtidigt beskriver K3 att sådant som används till handel på kort sikt, ska redovisas som finansiell tillgång (FAR Online, 2019) - vilket möjligtvis kan kännetecknas vid innehav och köp av kryptovaluta. Respondenterna behandlar delar av denna problematik samt liknande

frågeställningar, när de ifrågasätter regelverket och dess val att redovisa kryptovaluta som immateriell tillgång.

Lagstiftningen:

Det finns en gemensam åsikt från samtliga respondenter, att lagstiftningen ligger efter i förhållande till utvecklingen i samhället och därmed gentemot redovisningen. Med utgångspunkt i att respondenterna har olika syn på hur stor plats kryptovaluta kommer att ta i företagsvärlden i framtiden, finns det skilda åsikter kring hur lagstiftningen bör använda sina resurser till att utveckla en redovisningsstandard som ger vägledning angående kryptovalutan i redovisningen - eller inte. Ett tydligt bevis på att lagstiftningen ligger efter samhällets utveckling är just revisionsbolagens egna riktlinjer om kryptovaluta i redovisningen och dess klassificering och tolkning (PWC, 2018). Samtliga respondenter spekulerar även i hur hållbara IFRIC's och Skatteverkets rekommendationer är, på lång sikt, och det blir därmed osagt om rekommendationen är tillräcklig för alla K3 och IFRS-företag i världen, utan att skapa för stora tolkningsutrymmen. I och med PWC's skrift om kryptovaluta i redovisningen har revisionsbolaget tagit saken i egna händer och handlat i syfte att minimera de tolkningsutrymme som lämnas av IFRIC och dess rekommendation. PWC har därmed, på ett mer djupgående och analyserande sätt, granskat vad det innebär att följa rekommendationen (PWC, 2018).

För - och nackdelar med kryptovaluta i redovisningen:

Respondenterna hävdar en del problematiska områden och hanteringar gällande kryptovaluta i redovisningen. Olofsson menar bland annat, att den väsentliga risken ligger i tolkningsutrymmet som ges med kryptovaluta i redovisningen och dess koppling till immateriella tillgångar, eftersom lagstiftningen enbart ger direktiv i form av en rekommendation samt skrifter likt PWC (PWC, 2018). Samtliga berör även tanken om att den största risken med användandet av kryptovaluta i företag är dess värdering, bland annat eftersom kryptovalutan fluktuerar avsevärt. Då det inte står klart hur ekonomer och revisorer ska värdera kryptovalutan, är effekterna okända och respondenterna har skilda åsikter om hur värderingen och klassificeringen kan komma att påverka företagets finansiella ställning samt bilden av företagets likviditet. Det finns således delade meningar om hur stor påverkan användandet av kryptovaluta kan få, men Hägglund och redovisningskonsulten hävdar att det blir viktigt att värdera om beloppet är väsentligt vid bedömningen av ovan.

Även avseende hanteringen av kryptovalutan som immateriell tillgång, sviker lagstiftningen. Berggren och redovisningskonsulten trycker på de immateriella tillgångarna och dess nedskrivningar, vilket kan bli ett tidskrävande arbete med tanke på kryptovalutans fluktuation. Vidare beskriver Sjödahl ytterligare ett problem som uppstår vid hanteringen av kryptovalutan i redovisningen. Enligt K3 skrivs immateriella tillgångar av i förhållande till livslängd och anskaffningsvärde på tillgången (FAR Online, 2019). Sjödahl anser, med visst tillägg av Berggren, att detta blir problematiskt på grund av två enkla anledningar. För det första, är det märkligt att skriva av ett betalningsmedel och för det andra, noterar de att immateriella tillgångar ska värderas till anskaffningsvärdet - vilket bekräftas av IFRS (FAR Online, u.å.) och K3 (FAR Online, 2019). Eftersom kryptovalutan fluktuerar oerhört mycket, anses det däremot bli missvisande att redovisa kryptovaluta enligt anskaffningsvärde. Att, i redovisningen, istället använda verkligt värde upplevs

ge en mer rättvisande bild enligt respondenterna. Precis som PWC beskriver i sin skrift (PWC, 2018), påpekar även redovisningskonsulten vikten av att redogöra för detta i upplysningarna kopplat till tillgångsposten samt att på ett tydligt sätt visa att kryptovaluta använts i företaget.

Noter och upplysningsplikt:

I IFRS 7 beskrivs att intressenterna ska ha möjligheten att bedöma innebörden samt risken av den post som upplysningen tillhör (FAR Online, u.å.), för att skapa transparens. Bolag, som är av större karaktär, måste uppfylla K3:s krav om att ge upplysningar på sådant som är väsentligt till tillgångens värdering (FAR Online, 2019). Vad det gäller upplysningskravet har respondenterna skilda åsikter. Somliga anser att upplysningar är väsentligt i förhållande till intressenterna medan andra anser att det inte är lika viktigt - exempelvis då Berggren hävdar, i enlighet med regelverken, att intressenterna ska inneha tillräcklig kunskap för att läsa företags finansiella rapporter.

Värt att notera är att IFRS 7 specifikt behandlar riktlinjer om upplysningar kopplat till IAS 32, som berör finansiella tillgångar (FAR Online, u.å.). Likt IFRS poängterar K3 vikten av att lämna upplysning för de finansiella tillgångsposterna (FAR Online, 2019). Följande skrifter kan tolkas som att regelverket ställer högre krav på lämnandet av upplysningar kopplat till de finansiella tillgångarna, jämfört med de immateriella tillgångarna. Sjäodahl är en av de som hävdar att de immateriella tillgångarna inte har några direkta krav på upplysningar i de finansiella rapporterna, vidare menar Sjäodahl även att avsaknaden av noter inte underlättar tolkningen av tillgångsposten för intressenterna.

Utöver detta, är tillgångsposten "immateriella tillgångar" en svår post att tolka, även utan kryptovalutan, eftersom det definieras som en slaskpost och anses vara relativt diffus i de finansiella rapporterna. Redovisningskonsulten ger studien ett konkret exempel på varför de immateriella tillgångarna är svårtolkade och detta är på grund av att posten är baserad på företagets tidigare erfarenheter, kunskaper och antaganden. Detta bevisas i K3 när det beskrivs att "denna bedömning ska således ha gjort utifrån trovärdiga och bestyrka antaganden" (FAR Online, 2019).

För - och nackdelar med betalningsmedlet:

Majoriteten av de respondenter som deltagit i studien anser att kryptovaluta inte bör användas i företagsvärlden. Detta påpekas dels på grund av kryptovalutans rykte i samhället, vilket i sin tur kan påverka företagets image då uppfattningen är att kryptovaluta hanteras genom anonyma affärer. Avseende Bitcoins uppbyggnad är det just brytningen och proof-of-work som säkerställer säkerheten kring betalningsmedlet och skapar nya Bitcoins (Hipkins, Feldman W. & Montpetit, 2020). Detta betyder att affärerna inte kräver någon utomstående part som bekräftar eller godkänner transaktionerna som sker (Norgren-Hansson, 2018). Det finns respondenter som hävdar att det är det gamla samhället som upplever en viss trygghet i att en högre instans är inblandad samt ett bakomliggande värde på fenomenet. Det kanske är just det som präglar företagsvärlden och dess tveksamheten i förhållande till kryptovaluta?

Informationsasymmetri:

Det finns en viss oro hos Olofsson och redovisningskonsulten avseende den förtroenderisk som företaget tar gentemot intressenterna när och om de använder kryptovaluta. Sjäodahl och Svensson

berör samma ämne när de beskriver känsligheten i att använda kryptovaluta när intressenterna är bank eller leverantörer, eftersom de parter är oerhört intresserade av företagets finanser. Detta då det inte får bli missvisande i förhållande till företagets värde som "going concern". Med koppling mot intressentteorin blir det viktigt att ha en god relation med intressenterna för att skapa framgång tillsammans med dem (Freeman & Phillips, 2002). Därav kan det bli "farligt" att lämna missvisande rapporter. I motsats till detta hävdar Berggren att lagstiftningen ställer relativt höga krav på den kunskap som intressenterna bör inneha för att ha möjlighet att avläsa företagens finansiella rapporter. Företagen får således utgå från att intressenterna har god ekonomisk kunskap när de lämnar ut finansiella rapporter till allmänheten. Trots detta, förekommer det bestående skillnader mellan intressenterna och företaget vad det gäller tillgång till information. Principal-agent teorin grundar sig däremot i att det föreligger olika förutsättningar avseende information för två olika parter - principalen och agenten (Braun & Guston, H. 2003). Enligt denna teori, kopplat till kryptovalutan i redovisningen, kommer företaget att generera en viss informationsfördel, adverse selection, gentemot intressenter som är dess motpart i förhållandet (Braun & Guston, H. 2003). Respondenterna menar att denna informationsasymmetri kan minskas med hjälp av exempelvis upplysningarna i enlighet med IFRS (FAR Online, u.å.) och K3 (FAR Online, 2019), vilket gör det viktigt att ha en transparens gentemot intressenterna - för att skapa förtroende. Detta styrks även ovan i och med intressentteorin. Redovisningskonsulten menar på att informationsasymmetrin kan skapa en oro för intressenterna och som kan leda till Berggrens fråga "Vad vet företaget som inte jag vet?". Detta kan skapa en osäkerhet för intressenter som exempelvis vill investera i ett bolag eller starta handel med ett bolag. Enligt principal-agent teorin kan detta ses som ett av problemen i förhållandet, moral hazard (Braun & Guston, H. 2003).

Intressenterna:

Intressentteorin är nära kopplat till etik och moral inom företagsvärlden eftersom företag behöver behandla sina intressenter väl (Phillips, 2003). Som teorin nämner, behöver företaget sina intressenter för att lyckas men samtidigt är det intressenterna som kan hindra företagets framgång (Freeman och Phillips, 2002). Detta resulterar i att företaget är starkt beroende av sina intressenter och dess åsikt om företaget. Därav kan det bli viktigt hur företaget ställer sig i frågan om användandet av kryptovaluta samt transparens och upplysningar kring ett eventuellt användande. Eftersom kryptovalutan är, enligt Norgren-Hansson (2018), starkt kopplat till kriminella verksamheter och aktiviteter kan samhället i stort och speciellt intressenterna använda det som verktyg för att motverka företaget - vilket kan förstöra företagets framgång och image. Redovisningskonsulten beskriver just detta, att intressenterna kommer bli tveksamma på företagets seriositet då kryptovalutan är väldigt anonym i sig. Intressenterna kommer därför även ifrågasätta användandet av kryptovaluta eftersom det finns många andra bra betalningsmedel som har undvikit ett dåligt rykte. Intressenterna kommer i detta fall att agera utifrån den upplevda etik och moralen hos företaget, vilket bevisas i teorins nära koppling till området (Phillips, 2003). Allt detta, kan förstöra det som intressentteorin står för - relationerna med exempelvis kunder, leverantörer, anställda, samhället samt finansiärer (Freeman & Phillips, 2002).

5.1.2 Empirisk och teoretisk analys - ekonomisk brottslighet

Det finns en stor enighet mellan de två respondenter som representerar den ekonomiska brottsligheten i denna studie. De vanligaste brotten som hamnar under begreppet ekonomisk brottslighet är bland annat bokföringsbrott och skattebrott, sedan nämner respondenterna lite olika brott såsom trolöshet mot huvudman, penningtvätt, borgenärsbrott räkenskapsbrott och även oredlighetsbrott. Respondenterna visar på en stor kunskap inom området då de tillsammans redogör för alla de brott som, enligt Ekobrottsmyndigheten och rapporten av Kriminologiska institutionen, identifierar ekonomisk brottslighet (Stockholms Universitet, 2000).

Dessa brott, som faller under definitionen ekonomisk brottslighet, har utvecklats i takt med samhällets tekniska utveckling. Elofsson och den tidigare anställda på Ekobrottsmyndigheten hävdar att digitaliseringen har påverkat möjligheterna för ekonomisk brottslighet och samtidigt försvårat det brottsbekämpande arbetet. De nämner exempelvis att transaktionerna är svårare att identifiera eftersom kryptovalutan är så abstrakt ännu. Denna svårighet och problematik förklaras, enligt Skandinaviska Enskilda Banken (2017), av den anonymitet som det decentraliserade systemet skapar. Respondenterna är därför även eniga om att lagstiftningen ligger efter för att det ska finnas en möjlighet att bekämpa den ekonomiska brottslighet som är kopplat till kryptovalutan.

Samtidigt som Norgren-Hansson (2018) beskriver utvecklingen av kryptovalutan, Bitcoin, som snabb men okontrollerad finns inget självklart svar på om kryptovalutan var ett svek mot eller underverk till samhället. Enligt Elofsson kostar kryptovalutan samhället mycket pengar eftersom det används mycket resurser till att bekämpa dessa typer av brott, som återigen utvecklas i takt med samhället - vilket kan ses som ett svek mot samhället enligt Norgren-Hanssons (2018) uttalande. Något som även blir vanligare, enligt den tidigare anställda på Ekobrottsmyndigheten, är att företag används som brottsverktyg för att gynna sig själva ekonomiskt. Detta görs genom att redovisa felaktiga uppgifter gällande mervärdesskatten samt punktskatterna, som belastar staten. Respondenterna menar att brotten utvecklas, blir mer komplexa samt innefattar fler individer med stor makt i samhället. Detta bekräftar även Hägglund när han beskriver hur kryptovalutans existens förflyttar makten från staten till den enskilda individen.

5.2 Återkoppling till aktuell forskning

Till skillnad från Volosovych och Baraniuk (2018) och Procházkas (2018) forskning om hanteringen av skatten, är det nu andra områden som - enligt respondenterna - är den mest centrala problematiken kopplat till kryptovaluta i redovisningen. Sjödahl beskriver bland annat att Skatteverket har givit rekommendationer (Skatteverket, u.å.) att följa i enlighet med skattelagstiftningen, därav är skattehanteringen inget problem i dagens samhälle. Det problematiska identifieras istället, enligt respondenterna, som värderingen och klassificeringen. Till följd av detta blir även lagstiftningen ifrågasatt eftersom dess utveckling ligger efter och inte tydligt redogör för vilken klassificering som är bäst och varför, beskriver tillvägagångssätt eller värderingskrav - då det råder osäkerheter som lämnar tolkningsutrymme. I denna studie bekräftas därav de otydligheter och oklarheter som Paunescu (2018) beskrev för enbart några år sedan.

Som ytterligare bevis på att viss tidigare forskning (Procházkas, 2018; Paunescu, 2018) håller i sina slutsatser, finns det fortsatta oklarheter kring lagstiftningens ståndpunkt gällande klassificeringen av kryptovaluta i redovisningen - även att problematiken återfinns i fler länder än Sverige. Det verkar finnas en önskan om ett regelverk som på ett tydligare sätt beskriver hanteringen av just kryptovalutan samt besvarar de frågeställningar som uppkommit i tidigare studier samt i denna studien.

6. Slutsats

Slutsatsen ska redogöra för en sammanställning av studien och sätta prägel på uppsatsen. Här redogörs för vilka upptäckter som gjorts och vilka slutsatser som kan framkomma utifrån det. En viss generaliserbarhet kommer att presenteras för att göra uppsatsen applicerbar i ett vidare perspektiv. Vidare kommer även ett förslag till fortsatt forskning att göras under detta avsnitt.

6.1 Vilka för- och nackdelar kan det finnas med kryptovaluta i redovisningen?

Studien är av stor väsentlighet eftersom det relativt nya fenomenet - kryptovaluta - är en utveckling av redan existerande betalningsmedel, som möts av stor tveksamhet och undran. Enligt oss, är det vanligt vad det gäller ett nytt fenomen som ännu inte blivit helt accepterat eller processat i lagstiftningen. Däremot finns det några positiva inslag med kryptovalutan som bland annat berör teknologin bakom systemet.

Att kryptovaluta idag står utan lagreglering genererar en viss osäkerhet kring ämnet, rent samhällsmässigt, och framförallt i hanteringen och användningen av kryptovaluta i redovisningen - vilket återigen bekräftar studiens värde och relevans. En lagstiftning för kryptovaluta kan skapa en harmoniserad redovisning som skulle medföra att samtliga bolag och länder hanterar redovisningen av kryptovaluta på samma sätt. Detta i sin tur, skulle generera en tydlighet gentemot alla inblandade parter kring företaget samt minimera tolkningsutrymmet vid hanteringen. Om alla företag hanterar fenomenet på samma sätt, skulle det även bli lättare att upptäcka kryphål för lagstiftare och därmed minska risken för brottslighet. Eftersom kryptovaluta inte är reglerad på ett enhetligt sätt, främst i redovisningen, ökar därmed riskerna för den ekonomiska brottsligheten.

Oavsett om kryptovaluta är här för att stanna eller inte, anser studien att lagstiftningen behövs. Att inte utveckla ett regelverk för kryptovaluta i redovisningen medför en större möjlighet för företag att användas som brottsverktyg. Detta kommer indirekt att drabba samhället och bli kostsamt i och med brottsbekämpningen. Därför ser studien en mening med att medvetet och på ett kontrollerat sätt lägga ned resurser på att stifta lag kring fenomenet.

Inte bara är kryptovaluta fortsatt oreglerad i redovisningen, utan det finns även andra svårigheter och problem kring fenomenet. Posten "immateriella tillgångar" är subjektiv i redovisningen då den bygger på företagets bedömningar, antaganden etc. Detta lämnar stort utrymme för tolkning hos varje enskilt företag, för att göra bedömningar av kryptovaluta på egen hand. Det handlar bland annat om att upplysningskravet generellt är bristande när det kommer till immateriella tillgångar. IFRIC's rekommendation om att kryptovaluta ska redovisas som en immateriell tillgång eller lagertillgång, beroende på företag, gör situationen svår. Detta eftersom immateriella tillgångar är en diffus post, utan involvering av kryptovaluta, blir klassificeringen en utmaning för företag, ekonomer samt revisorer.

Det finns en generell åsikt om att säkra, accepterade och ”bra” affärer görs i ett förhållande av tre - två motparter och en oberoende part som kontrollerar och analyserar. De förutfattade meningarna som finns om kryptovalutans (såsom Bitcoins) bakomliggande teknik och system, är därav skepsis. Att det inte finns någon bakomliggande aktör eller något bakomliggande värde, som fanns förr i tiden, skapar därför osäkerhet rent generellt för systemet samt ett osäkert och instabilt värde av Bitcoin. Allt detta, skapar en viss problematik i förhållande till företagets image och bild utåt mot intressenterna samt vissa svårigheter för företagets interna arbete, i redovisningen.

6.2 Hur redovisas kryptovaluta i aktiebolagens finansiella rapporter?

I studien råder det skilda meningar om företag ska följa IFRIC's rekommendation om att klassificera kryptovaluta som en immateriell tillgång eller lagertillgång. Är det rätt att förlita sig på rekommendationen eller ska företagen möta den svårighet med klassificeringen och istället använda ett annat alternativ, finansiella tillgångar, för att definiera kryptovalutan Bitcoin?

Immateriella tillgångars svårigheter ligger i värdering enligt anskaffningsvärde, som kommer bli missvisande efter en tid av innehav av kryptovaluta på grund av dess kraftiga fluktuerande (baserat på ett icke-existerande bakomliggande värde). Eftersom immateriella tillgångar inte tillåts värderas till verkligt värde kommer företagets finansiella rapporter återge ett felaktigt värde till intressenterna, oavsett om det avser en negativ eller positiv kurva. I och med detta, kommer arbetsbelastningen kring kryptovalutan och dess faktiska värde öka för ekonomiavdelningarna eftersom de behöver kontrollera samt korrigera upp- och nedskrivningarna i enlighet med kryptovalutans kurva. Även immateriella tillgångars regel om avskrivning skapar en viss problematik samt en högre arbetsbelastning. Det råder en viss osäkerhet gällande hur rättvisande det är att göra avskrivningar på ett innehav av kryptovaluta och hur livslängden ska bedömas - fenomenet kan avslutas imorgon.

Några av respondenterna menar att posten ”kassa och bank” hade givit den mest rättvisande bilden av kryptovalutan. Dock faller resonemanget eftersom posten ”kassa och bank” kräver centraliserad reglering.

Finansiella tillgångar får däremot redovisas till verkligt värde och behöver inte skrivas av, till skillnad från immateriella tillgångar. Eftersom fenomenet är likt aktieinnehav, enligt vår och respondenternas bedömning, anses den klassificering mest rättvisande och sätter därav prägel på studien. Det ger ett rättvisande värde i företaget avseende dess tillgångar, det eliminerar osäkerheten kring fluktuationen väsentligt och arbetet kring avskrivningar försvinner och är ingenting som krävs enligt lag inom denna klassificering. Även upplysningarna ställs det högre krav på, i jämförelse med immateriella tillgångar - vilket skapar tydlighet. Det föreligger därav mest fördelar med att klassificera kryptovaluta som en finansiell tillgång och inte som en immateriell tillgång.

6.3 Hur kan redovisningen av kryptovaluta påverka intressenternas bild av bolaget?

Redovisningen av kryptovaluta kan innebära att intressenterna behöver ha förkunskap kring redovisningsområdet för att inneha möjligheten att utläsa de finansiella rapporterna på ett korrekt sätt. Bilden kan således lätt bli missvisande. Om kryptovaluta ska redovisas som en immateriell tillgång behöver intressenterna förstå och ha tillräcklig kunskap för att utläsa att det totala värdet i posten kan förändras drastiskt då en del av värdet berörs av stor osäkerhet och fluktuation - kryptovalutan. Detta i sin tur ställer högre krav på intressenterna och kräver stora ekonomikunskaper på omgivningen för att identifiera kryptovalutan i redovisningen. Kryptovalutan kan därmed bli missvisande i sitt värde och innehåll avseende anskaffningsvärdet och upplysningar och kan skapa en felaktig bild av bolaget gentemot intressenterna.

Eftersom intressenterna ofta är en del av företaget och är involverade i företaget på något sätt, kan användandet av kryptovaluta påverka dels relationen med intressenterna och dels intressenternas värdering av företaget. Att ett bolag använder sig av kryptovaluta i sin redovisning, skulle enligt vår och somliga respondenters åsikt, skapa en oro för intressenterna om att det inte finns "rent mjöl i påsen" och att företaget inte speglar de värderingar som individen står för. Detta kan vara förödande för företagets utveckling och framtid eftersom användandet av kryptovaluta sänder en viss signal från företaget till intressenterna - som varje individ får göra en tolkning och bedömning av. Detta eftersom företaget besitter information och kunskap som intressenterna inte har tillgång till, vilket skapar en informationsasymmetri som kan vara till nackdel för intressenterna. Även bedömningen kan påverka företagets framtid. De intressenter som gör bedömningar och värderingar av företagets förmåga av att vara en "going concern", behöver vara försiktiga. Banker som behöver säkerheter vid ett företags låntagande är i behov av att vara noggrann i utredningen av vad posten "immateriella tillgångar" innehåller - och likaså leverantörer som vill ha betalt. Återigen, ställer det höga krav på intressenterna att analysera, tolka och förstå vad som gömmer sig bakom ett förmodat högt tillgångsvärde som kryptovalutan skapar i redovisningen.

6.4 Fortsatt forskning

För att vidareutveckla denna studie finns det en mängd vägar att gå, eftersom kryptovaluta i redovisningen är ett relativt nytt fenomen. Om kryptovalutan blir mer etablerat i företagsvärlden i framtiden, kan studien utvecklas genom att undersöka samma problematik men utifrån ett annat perspektiv - intressenterna. Om intressenterna blir huvudfokus i nästa studie kan frågorna och spekulationerna om intressenternas uppfattning om t.ex. klassificering faktiskt bli besvarade.

Det hade även varit av intresse att utforska kryptovalutan i redovisningen utifrån revisorernas perspektiv. Eftersom slutsatsen i denna studie visar att det råder oklarheter i hur kryptovalutan, exempelvis Bitcoin, ska klassificeras i redovisningen kan följden av detta drabba revisorerna. Därför hade det varit intressant att undersöka hur revisorer arbetar för att säkerställa god revisionsred samt att kryptovalutan hanteras korrekt utifrån lag och regelverk.

Källförteckning

Alvehus, J. (2013). *Skriva uppsats med kvalitativ metod: En handbok*. Stockholm: Studentlitteratur AB.

Brandon, D. (2016). The Blockchain: The Future of Business Information Systems?. *International Journal of the Academic Business World*, 10(2), 33-40. URL.

Braun, D. & Guston, H., E. (2003) Principal-agent theory and research policy: an introduction. *Science and Public Policy*, volume 30, number 5, pages 302–308. URL.

Dagens Industri. (2019). *Mätning: svensken bavar för kontantlöst samhälle*. Hämtad 2020-01-24 från <https://www.di.se/nyheter/matning-svensken-bavar-for-kontantlost-samhalle/>

David, M. & Sutton, C. (2016). *Samhällsvetenskaplig metod*. Lund: Studentlitteratur AB

Dwyer, G. P. (2014). The economics of Bitcoin and similar private digital currencies. *Journal of Financial Stability*, 17, ss. 81-91. URL.

Ekobrottsmyndigheten. (2016). *Bokföringsbrott*. Hämtad 2020-02-03 från <https://www.ekobrottsmyndigheten.se/lag-och-ratt/brottsrubriceringar/bokforingsbrott/>

Ekobrottsmyndigheten. (2019). *Övriga borgenärsbrott*. Hämtad 2020-02-03 från <https://www.ekobrottsmyndigheten.se/lag-och-ratt/brottsrubriceringar/ovriga-borgenarsbrott/>

Ekobrottsmyndigheten. (2016). *Penningtvätt*. Hämtad 2020-02-03 från <https://www.ekobrottsmyndigheten.se/lag-och-ratt/brottsrubriceringar/penningtvatt/>

Europeiska Centralbanken. (2015). *Vad är egentligen pengar?* Hämtad 2020-01-24 från https://www.ecb.europa.eu/explainers/tell-me-more/html/what_is_money.sv.html?fbclid=IwAR1d20bF6zl8KJ14gciq7SwL4-xe1MmYXTt4IH9gVXeN2kcWj_cY50vUsgQ

Eyal, I. & Sirer, E.G. (2018). Majority Is Not Enough: Bitcoin Mining Is Vulnerable. *Communications of the ACM*, July 2018, Vol.61(7), pp.95-102. DOI:10.1145/3212998

FAR Online. (2019). *IASB*. Hämtad 2020-01-29 från https://www-faronline-se.ezproxy.bib.hh.se/dokument/rattserien/redovisa-ratt/i/rr_iasb/

FAR Online. (2019). *IAS*. Hämtad 2020-01-29 från https://www-faronline-se.ezproxy.bib.hh.se/dokument/rattserien/redovisa-ratt/i/rr_ias/

FAR Online. (u.å.) *IAS 38 Immateriella tillgångar*. Hämtad 2020-01-29 från

<https://www-faronline-se.ezproxy.bib.hh.se/dokument/i/ias0038/?q=IAS%2038>

FAR Online. (2019). *IFRIC*. Hämtad 2020-01-29 från

https://www-faronline-se.ezproxy.bib.hh.se/dokument/rattserien/redovisa-ratt/i/rr_ifric/?q=ifri

FAR Online. (2019). *IFRS/IAS*. Hämtad 2020-01-29 från

https://www-faronline-se.ezproxy.bib.hh.se/dokument/rattserien/redovisa-ratt/i/rr_ifrsias/?q=ias

FAR Online. (u.å.). *IFRS 7 Finansiella instrument Upplysningar*. Hämtad 2020-01-29 från

<https://www-faronline-se.ezproxy.bib.hh.se/dokument/i/ifrs0007/?q=IFRS%207>

FAR Online. (2019). *Finansiella tillgångar*. Hämtad 2020-02-03 från

<https://www-faronline-se.ezproxy.bib.hh.se/dokument/b/bfnar20120001/?q=k3%20finansiella%20tillgångar>

FAR Online. (u.å.). *IFRS 13 Värdering till verkligt värde*. Hämtad 2020-01-29 från <https://www-faronline-se.ezproxy.bib.hh.se/dokument/i/ifrs0013/?q=IFRS%2013>

FAR Online. (2019). *Kapitel 18 - Immateriella tillgångar utom goodwill*. Hämtad 2020-01-29

från <https://www-faronline-se.ezproxy.bib.hh.se/dokument/b/bfnar20120001/?q=k3%20immateriella%20tillgångar>

FAR Online. (2019). *Kapitel 8 - Noter*. Hämtad 2020-01-29 från <https://www-faronline-se.ezproxy.bib.hh.se/dokument/b/bfnar20120001/?q=tillgång%20k3>

FAR Online. (2019). *Kapitel 2 - Begrepp och principer*. Hämtad 2020-01-29 från <https://www-faronline-se.ezproxy.bib.hh.se/dokument/b/bfnar20120001/?q=tillgång%20k3>

FAR Online. (u.å.) *IFRS 9 - Finansiella instrument*. Hämtad 2020-03-04 från <https://www-faronline-se.ezproxy.bib.hh.se/dokument/i/ifrs0009/>

FAR Online. (u.å.) *IAS 32 - Finansiella instrument: Klassificering*. Hämtad 2020-03-04 från

<https://www-faronline-se.ezproxy.bib.hh.se/dokument/i/ias0032/?q=ias%2032>

Foy, J. (2019). *Financial Accounting Classification of Cryptocurrency*. (Bachelor's Essay).

Lynchburg: Honors Program, Liberty University. Tillgänglig:

<https://digitalcommons.liberty.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1935&=&context=honors&=&sei>

=

https://digitalcommons.liberty.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1935&=&context=honors&=&seidir=1&referer=https%253A%252F%252Fscholar.google.com%252Fscholar%253Fq%253Drelated%253AOvwLhiWjGVwJ%253Ascholar.google.com%252F%2526scioq%253DFinancial%252BAccounting%252BClassification%252Bof%252BCryptocurrency%2526hl%253Dsv%2526as_sdt%253D0%252C5#search=%22related%3AOvwLhiWjGVwJ%3Ascholar.google.com%2F%22

Franco, P. (2015). *Understanding bitcoin: cryptography, engineering and economics*. United Kingdom: Wiley Finance Series.

Freeman, R., E. & Phillips, R., A. (2002). Stakeholder theory: a libertarian defense. *Business Ethics Quarterly*, 12(3) pp. 331–349. ISSN 1052-150X

Goczek, Ł. & Skliarov, I. (2019). What drives the Bitcoin price? A factor augmented error correction mechanism investigation. *Applied Economics*, 51:59, 6393-6410. DOI: 10.1080/00036846.2019.1619021

Hemberg, C. (2013). *Vad är pengar och 100 andra jätteviktiga frågor*. Värnamo: Bokförlaget Langenskiöld.

Hipkins, S., Feldman, C. W. & Montpetit, M. (2020). *Bitcoin för nybörjare: kryptovalutans födelse*. [TV-serie, avsnitt 1]. Sverige: Kunskapskanalen & West Digital Post Production Home Studio Pte Ltd

Hipkins, S., Feldman, C. W. & Montpetit, M. (2020). *Bitcoin för nybörjare: kryptovalutans guldålder*. [TV-serie, avsnitt 2]. Sverige: Kunskapskanalen & West Digital Post Production Home Studio Pte Ltd

Hipkins, S., Feldman, C. W. & Montpetit, M. (2020). *Bitcoin för nybörjare: vi litar på koden*. [TV-serie, avsnitt 3]. Sverige: Kunskapskanalen & West Digital Post Production Home Studio Pte Ltd

Hipkins, S., Feldman, C. W. & Montpetit, M. (2020). *Bitcoin för nybörjare: framtiden är här*. [TV-serie, avsnitt 4]. Sverige: Kunskapskanalen & West Digital Post Production Home Studio Pte Ltd

Investopedia. (2018). *Proof-of-work*. Hämtad 2020-01-29 från <https://www.investopedia.com/terms/p/proof-work.asp>

KPMG. (2016) *Vad är IFRS?* Hämtad 2020-02-10 <https://home.kpmg/se/sv/home/nyheter-rapporter/2016/02/se-news-ifrs-en-oversiktlig-information.html>

Kvale, S. & Brinkmann, S. (2009) *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur AB.

Ledger Academy. (2019). *What is proof of work*. Hämtad 2020-01-27 från <https://www.ledger.com/academy/blockchain/what-is-proof-of-work/>

Linné, T. & Persson, M. (2006). *Pengar - människan och hennes betalningsmedel*. Danmark: Studentlitteratur AB.

Nationalencyklopedin. (u.å.). *Bretton Woods-systemet*. Hämtad 2020-03-17 från <https://www-ne-se.ezproxy.bib.hh.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/bretton-woods-systemet>

Nationalencyklopedin. (u.å.). *Ekonomisk brottslighet*. Hämtad 2020-02-05 från <https://www-ne-se.ezproxy.bib.hh.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/ekonomisk-brottslighet>

Nationalencyklopedin. (u.å.). *Guldmyntfot*. Hämtad 2020-03-17 från <https://www-ne-se.ezproxy.bib.hh.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/guldmyntfot>

Nationalencyklopedin. (u.å.). *Hashkodning*. Hämtad 2020-01-27 från <https://www-ne-se.ezproxy.bib.hh.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/hashkodning>

Nationalencyklopedin (u.å.) *Intressent*. Hämtad 2020-01-29 från <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/intressent>

Nationalencyklopedin. (u.å.). *Kryptovaluta*. Hämtad 2020-01-24 från <https://www-ne-se.ezproxy.bib.hh.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/kryptovaluta>

Nationalencyklopedin. (u.å.). *Pengar*. Hämtad 2020-01-27 från <https://www-ne-se.ezproxy.bib.hh.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/pengar>

Norgren-Hansson, O. (2018). *Blockkedjor, bitcoin & kryptovalutor: vår tids ekonomiska revolution?* Riga: Lava Förlag.

Paunescu, M. (2018). Exploratory study on accounting and taxation of virtual currencies by romanian companies, *Audit Financiar*, vol. XVI, no. 2(150)/2018, pp. 239-248, DIO:10.20869/AUDITF/2018/150/009

Phillips, R. (2003). *Stakeholder Theory and Organizational Ethics*. San Francisco: Berrett-koehler publishers, inc.

Procházka, D. (2018). Accounting for Bitcoin and Other Cryptocurrencies under IFRS: A Comparison and Assessment of Competing Models. *The International Journal of Digital Accounting Research*. Vol. 18, pp. 161-188. DOI: 10.4192/1577-8517-v18_7

PWC. (u.å.). *Blockchain utmanar - hot eller möjlighet?* Hämtad 2020-01-27 från <https://www.pwc.se/blockchain>

PWC. (2018). *In depth: A look at current financial reporting issues*. Hämtad 2020-01-29 från <https://www.pwc.se/sv/pdf-reports/finansiell-rapportering/in-depth-september-2018.pdf>

PWC. (2018). *Kryptovaluta – redovisningsmässiga överväganden enligt IFRS*. Hämtad 2020-01-29 från <https://www.pwc.se/sv/finansiell-rapportering/redovisning-kryptovaluta.html>

PWC. (u.å.). *Sveriges ledande revisionsbyrå*. Hämtad 2020-01-29 från <https://www.pwc.se/sv/revision/sveriges-ledande-revisionsbyra.html>

PWC. (2016). *Väsentliga skillnader mellan K3 och IFRS*. Hämtad 2020-02-04 från <https://www.pwc.se/sv/finansiell-rapportering/vasentliga-skillnader-mellan-k3-ifrs.html>

Riksbanken. (2019). *Vad är pengar?* Hämtad 2020-01-24 från <https://www.riksbank.se/sv/betalningar--kontanter/sa-fungerar-en-betalning/vad-ar-pengar/?fbclid=IwAR1DosQ58WLMqMtlTOxAFm58-5K6X8FrOixXnlaevKJGAn8mxU1CPmV6V7A>

Skandinaviska Enskilda Banken AB. (2017). *20 frågor & svar om bitcoin och kryptovalutor*. Hämtad 2020-01-24 från <https://sebgroupp.com/sv/press/nyheter/20-fragor-svar-om-bitcoin-och-kryptovalutor>

Skatteverket. (u.å.) *Kryptovalutor*. Hämtad 2020-01-24 från <https://www.skatteverket.se/privat/skatter/vardepapper/andratillgangar/kryptovalutor.4.15532c7b1442f256bae11b60.html>

Skatteverket. (u.å.) *Rättslig vägledning*. Hämtad 2020-03-31 från <https://www4.skatteverket.se/rattsligvagledning/3199.html>

Skatteverket. (2019). *Vad är ett finansiella instrument?* Hämtad 2020-02-03 från <https://www4.skatteverket.se/rattsligvagledning/edition/2019.8/324699.html>

Stockholms Universitet. 2000. *Ekonomisk brottslighet: en genomgång av begreppet*. Hämtad 2020-02-03 från <https://www.ekobrottsmyndigheten.se/Documents/Rapporter/Rapport-Ekonomisk-brottslighet-SU-2000.pdf>

Söderbom. A & Ulvenblad. P. (2016). *Värt att veta om uppsatsskrivande - rapporter, projektarbete och examensarbete*. Lund: Studentlitteratur AB.

The Economic Times. (2020). *Definition of 'Adverse Selection'*. Hämtad 2020-01-29 från <https://economictimes.indiatimes.com/definition/adverse-selection>

Techtarget. (2015). *What is GAAP (generally accepted accounting principles)*. Hämtad 2020-01-28 från <https://whatis.techtarget.com/definition/GAAP-generally-accepted-accounting-principles>

Tidningen Balans. (2019). *Har kontanter blivit omodernt?* Hämtad 2020-01-24 från <https://www.tidningenbalans.se/kronika/har-kontanter-blivit-omodernt/?fbclid=IwAR35Nr4Dx2wzmq6x5S2pyzurbQzIMOrt1xATv2STz89ph8ShvHI69Jt2jL4>

Volosovych, S. & Baraniuk, Y. (2018). Tax control of cryptocurrency transactions in Ukraine. *Banks and Bank Systems*, 13(2), 89-106. DIO:10.21511/bbs.13(2).2018.08

Bilagor

Bilaga 1. Mail till respondenter

Hej!

God förmiddag!

Hoppas att allt är bra!

Vi är två tjejer som läser Civilekonomprogrammet på Högskolan i Halmstad och är nu inne på vår sista termin. Terminen för oss innebär Examensarbete som vi läser på heltid fram till sommaren.

Vi, Erika och Agnes, kommer att skriva om kryptovaluta (med inriktning på Bitcoin) och hur redovisningen av kryptovalutan påverkar ett aktiebolags finansiella rapporter. Enligt regelverket IFRIC bör kryptovaluta redovisas som en immateriell tillgång och vi är därmed ute efter en intervju som rör mestadels immateriella tillgångar. Utifrån detta kommer vi sedan att beröra för- och nackdelar med följande betalningsmedel och hur ekonomisk brottslighet eventuellt kan få en ny plattform.

Så, vi vänder oss nu till dig, för att fråga ifall du vill och har möjlighet att ställa upp på en intervju kring detta ämne? Givetvis förstår vi om du inte vill eller har möjlighet! Vårt mål är att hålla intervjuerna *i början av mars*.

Kan du tänka dig att vara med på en intervju så skickar vi gärna frågorna till dig i förväg & tar oss givetvis till en plats som passar dig när det är dags för intervjun!

Fundera gärna och återkom!

Ha en fin dag!

Med vänliga hälsningar

Erika Bothur och Agnes Davidsson

Bilaga 2. Intervjuguide Bitcoinexpert

Intervjufrågor Bitcoinexpert	
1.	När det kommer till blockkedjor, blockkedjan verifierar väl nya transaktioner och lagrar samtliga transaktioner?
2.	Vad/vem är "liggaren" och vad har den för funktion?
3.	Vad är det för beräkningar som utförs av miners? Är det beräkningar för att kalkylera att "just den transaktionen" kan passa in i blockkedjan?
4.	Hur hänger blockkedjan och mining ihop samt i vilken "ordning" sker detta?
5.	Hur hänger proof-of-work och mining ihop?
6.	Eftersom det är datorer som är "miners", vem är det som "tjänar" bitcoins då?

Bilaga 3. Intervjuguide ekonomer/revisorer

Intervjufrågor ekonom/revisorer	
1.	Presentation av respondenten
2.	Vill du vara anonym?
3.	Vill du ta del av intervjumaterialet innan det används?
4.	Hur definierar du immateriella tillgångar?
5.	Vilket regelverk används när bedömning ska göras av immateriell tillgång? Vad tycker du om definitionen?
6.	Varför tror du att IFRIC har rekommenderat att kryptovaluta ska redovisas som en immateriell tillgång?
7.	Vad är din erfarenhet av kryptovaluta och framförallt Bitcoin?

8.	Vad är din inställning till kryptovalutorna, rent generellt?
9.	Har du stött på kryptovaluta när du reviderat/skött redovisningen av ett bolag? Är användandet något du tror kommer öka framöver?
10.	Är detta ett fenomen ni tillämpar i er verksamhet, eller något ni skulle kunna tänka er att använda i framtiden?
11.	Anser du att svensk lagstiftning ligger efter i utvecklingen gällande användningen av kryptovaluta i företag? Varför och på vilket sätt?
12.	Anser du, att svenska regelverk behöver lägga större fokus på fenomenet än vad som idag görs?
13.	Ser du några för- respektive nackdelar med att använda kryptovaluta i företag och därmed i redovisningen?
14.	Hur tror du att användandet av kryptovalutan i företag kommer påverka dess ekonomi och likviditet?
15.	Vilka fällor tror du det kan finnas med kryptovalutan i redovisningen? (spekulativt)
16.	Är kryptovalutan något som du hade vela använda i ditt företag? Vilka för- och nackdelar ser du med användandet?
17.	Kan användandet av kryptovalutan i företag komma att påverka samhällsekonomin i stort? Hur ser du på det?
18.	I större skala, hur tror du att kryptovalutor kommer att påverka samhället i framtiden?
19.	Vilka är de främst intressenterna i ditt företag? Eller rent generellt, vilka relationer tenderar företag ha en vilja att vårda lite extra?
20.	Hur hade du klassificerat kryptovalutan i redovisningen? Och hur hade det sett ut ifrån intressenters perspektiv?

21.	Vilka risker kan förekomma med användandet av kryptovalutan gentemot relationen med intressenter?
22.	Anser du, att det kan uppkomma någon form av informationsfördel/ informationsasymmetri mellan företaget och intressenter, om man väljer att redovisa enligt IFRIC's rekommendationer?
23.	Om ja, på vilket sätt och till vems fördel?
24.	Vad är nackdelen med informationsasymmetri och hur kan det påverka relationen med intressenterna?

Bilaga 4. Intervjuguide ekonomisk brottslighet

Intervjufrågor ekonomisk brottslighet	
1.	Presentation av respondenten
2.	Vill du vara anonym?
3.	Vill du ta del av intervjumaterialet innan det används?
4.	Hur skulle du definiera ekonomisk brottslighet?
5.	Vilken, skulle du hävda, är den vanligaste formen av ekonomisk brottslighet?
6.	Vilka lagar styr ekonomisk brottslighet?
7.	Skulle du säga, att ekonomisk brottslighet har förändrats över tid? Om ja, hur/varför?
8.	Skulle du säga att den tekniska utvecklingen har någon påverkan på den ekonomiska brottsligheten? Om ja, hur/varför?
9.	Har du någon erfarenhet av kryptovaluta? Har du någon erfarenhet kring kryptovaluta kopplat till ekonomisk brottslighet?
10.	Har kryptovalutans uppkomst förändrat den ekonomiska brottsligheten? Om ja, hur?

11.	Hur har lagar och regler (som styr ekonomisk brottslighet) förändrats med avseende på kryptovalutans uppkomst?
12.	Har kryptovalutans uppkomst försvårat arbetet mot ekonomisk brottslighet? På vilket sätt isåfall?
13.	Kan du se några fördelar med att användningen av kryptovalutan har ökat? (sett utifrån ert arbete)
14.	Kan du se några nackdelar med att användningen av kryptovalutan har ökat? (sett utifrån ert arbete)
15.	Hur tror du att den ekonomiska brottsligheten kommer att se ut i framtiden? Kommer användandet av kryptovaluta att påverka?
16.	Hur kommer ert arbete att förändras? (baserat på frågan ovan)

Agnes Davidsson

Erika Bothur

Besöksadress: Kristian IV:s väg 3
Postadress: Box 823, 301 18 Halmstad
Telefon: 035-16 71 00
E-mail: registrator@hh.se
www.hh.se